

مذاکرات مجلس شورای ملی

صورت مشروح مذاکرات مجلس روز سه شنبه ۲۳ اسفندماه ۱۳۳۹

فهرست مطالب:

رئیس - بسیار خوب، بدهید، آقای آصف وزیر،
آصف وزیر - راجع به مخالفت بنده با پرونده
فوجان که جناب آقای رئیس فرمودید که مجلس تصدیق کرد
در صورت جلسات نبود خواستم از نظر مجلس مخالفت بنده
با پرونده فوجان روشن شود.

رئیس - آن روز پس از اینکه صورت مجلس را
خواستیم صورتی که از مخالفین آقای دکتر الموتی منشی
تهیه کرده بودند اسم شما بود، از این جهت بشما خبر دادم
حالا هر وقت مطرح بشود شما میتوانید بیانات خودتان را
بفرمائید، چون دو جلسه اول را بنده اداره نمی کردم ناچار
شدم بصورت مجلس مراجعه کنم. در صورت مجلس هائی
که توزیع شده نظری نیست؟ (اظهاری نشد) صورت مجلس
جلسات گذشته تصویب شد.

۲ - تصویب نمایندگی دکتر صاحب قلم از رضائیه.
رئیس - آقای مهندس کیا
(آقای مهندس کیا گزارش مربوط با انتخابات رضائیه
و نمایندگی آقای دکتر صاحب قلم را بشرح ذیل قرائت
نمودند)

خلاصه جریان پرونده انتخاباتی بیستمین دوره قانون
گذاری شهرستان رضائیه حاکیست که در تاریخ ۲۰ و ۲۱ و ۲۲
بموجب قانون انتخابات از ۳۶ معتمدین و طبقات ششگانه
در فرمانداری دعوت بعمل آمده و پس از انتخاب اعضاء
اصلی و علی البدل و هیئت رئیسه و انجام سایر تشریفات
قانونی در روزهای ۲۰ و ۲۱ و ۲۲ بهمن ماه ۱۳۳۹ جهت توزیع
معرفه و اخذ رأی در نظر گرفته شده و در این مدت مجموعاً
۱۳۰۹۱ رأی اخذ و در نتیجه استخراج و قرائت آراء مأخوذه

۱ - تصویب صورت جلسات ۱۱ و ۱۲ و ۱۳ اسفند
۱۳۳۹

۲ - تصویب نمایندگی آقای دکتر صاحب قلم از رضائیه
۳ - طرح برنامه دولت و ابراز رأی اعتماد بدولت
آقای مهندس شریف امامی
۴ - تقدیم لایحه يك دوازدهم بودجه كل کشور
بابت فروردین ۱۳۴۰

۵ - طرح و تصویب يك فوریت لایحه يك دوازدهم
بودجه كل کشور بابت فروردین ۱۳۴۰

۶ - تعیین موقع و دستور جلسه بعد - ختم جلسه
مجلس ساعت ده و پانزده دقیقه صبح بریاست آقای
رضا حکمت تشکیل گردید

۱ - تصویب صورت مجلس جلسات ۱۱ و ۱۲ و ۱۳
و ۱۴ اسفند

رئیس - صورت غائبین جلسه قبل قرائت میشود.
(شرح زیر قرائت شد)

غائبین با اجازه آقایان: دکتر اسدی - قوامی - سترک
اکبر - محمودی - خلعت بری - بهبهانی - مهندس جفرودی
طهماسبی - ظفر

غائبین بی اجازه - آقایان: دکتر حاتم - هدی -
رشیدیان - اعظم زنکنه - سر تیپزاده.

۱- تصویب صورت جلسات

رئیس - نسبت بصورت جلسات پیش نظری نیست؟
آقای دکتر نواب:

دکتر نواب - نامه ایست از طرف دانشجویان شبانه
دانشکده ادبیات اصفهان پیوسته است که تقدیم میدارم.

عین مذاکرات مشروح ششمین جلسه از دوره بیستم قانونگذاری - اداره تدوین و تحریر صورت مجلس

آقای دکتر نقی صاحب قلم با کثرت ۸۶۰۹ رأی بنمایندگی بیستمین دوره قانونگذاری شهرستان رضائیه انتخاب و در خلال مدب قبول شکایات يك فقره اعتراض بدفتر انجمن واصل که غیر وارد تشخیص و اعتبار نامه بنام ایشان صادر و انجمن انحلال خود را اعلام میدارد .

شعبه دوم با مطالعه اوراق پرونده و چند فقره شکایت که بمجلس شورای ملی رسیده بود چون آنها را وارد ندانست لذا صحت جریان انتخابات بیستمین دوره قانونگذاری شهرستان رضائیه و نمایندگی آقای دکتر نقی صاحب قلم را تأیید و اینک گزارش آنرا جهت تصویب تقدیم میدارد.
رئیس - مخالفی نیست - نمایندگی آقای دکتر صاحب قلم تصویب شد (مبارک است)

۳ - طرح برنامه دولت و ابراز رأی اعتماد بدولت آقای مهندس شریف امامی

رئیس - برنامه دولت مطرح است ، آقای گرجی گرجی - بنده طبق تصمیم فراکسیون حزب ملیون از صحبت در برنامه دولت منصرف شده ام
رئیس - بسیار خوب ، آقای افتخار هشرودی

افتخار هشرودی - بسم الله الرحمن الرحيم

برای بنده موجب کمال افتخار است که برائرتعلق خاطر خطیر ملوکانه بر آزادی انتخابات و پیروی دولت از نیت مقدسه ملوکانه و فعالیت های جوانمردانه از مردان دلیر و شیردل تیریز و اهالی شرافتمند و غیره آذربایجان پس از مبارزات طولانی توفیق خدمتگذاری در این مکان مقدس حاصل گردیده و فرصت آنرا پیدا کرده ام تا در چنین موقعی که برنامه دولت در مجلس شورای ملی مطرح است بعنوان مخالف مشروط مطالبی را بسمع همکاران ارجمند و ملت ایران برسانم و بحکم (و ان شکرتم لازیدنکم) از کلیه عواملی که موجبات موفقیت اینجانب را فراهم کرده است سپاسگزارم .

قبل از اینکه در اطراف کلیات برنامه دولت و یا جزئیات آن بحث شود لازم میدانم بدو امتد کر شوم که طبق اصل سی ام متمم قانون اساسی و کلای مجلس شورای ملی و سنا از طرف تمام ملت و کالت دارند، نه فقط از طرف طبقات مردم یا ایالات یا ولایات و بلو کاتی که آنها را انتخاب کرده اند

(صحیح است) و با این ترتیب اگر این بنده مطالبی را بعنوان مینمایم بنام نماینده ملت ایران بوده و مربوط به نقطه خاصی نیست (صحیح است) و اگر احیاناً در مطالب بعنوان مثال مسائل مربوطه به آذربایجان مطرح کرد در صرفاً از لحاظ اینست که نماینده منتخب از هر نقطه به اوضاع اقتصادی و جغرافیائی و معضلات و مشکلات حوزه انتخابیه بیشتر از حوزه های دیگر و قوف داشته و بهتر میتواند مسائل مربوط بر آن را حلای نماید و امید میرود در این مورد همکاران ارجمند بر اینجانب خرده نگرفته و چنین رویه را بادیده اغماض نگرند توجه داشته باشند که اگر برای بنده چنین امکانی می بود که در این فرصت کم بتوانم در جنبه عمومی مسائل مطرحه در برنامه بطوری که ارتباط آن با جنبه های خصوصی مربوط به حوزه انتخابیه قطع نشود بحث نمایم اطمینان میدهم که در جنبه خصوصی مطالب که ارتباط مستقیم با حوزه انتخابیه هر نماینده دارد وارد نمیشدم ولی متأسفانه حداقل از لحاظ فقدان احاطه کامل به حوائج هر حوزه نخواهم توانست از عهده چنین وظیفه خطیری برآیم و به همین سبب ناگزیر خواهم بود بعضی موضوعات را از جنبه خصوصی مطالعه و بررسی نمایم مخصوصاً تمنا دارم با اتکاء به علوهمت و شجاعت اخلاقی که همکاران گرامی دارند هر کدام از آقایان بدون رعایت حب و بغض و از دیده بی طرفی بمطالب بنده بذل توجه فرموده و با امعان نظر به اینکه مصالح عالی مملکت در پیش است بایک نظر عالی تری در اطراف مسائل بررسی و اظهار نظر فرمایند.
برنامه که دولت به مجلس تقدیم کرده بقدری وسیع و دامنه دار است که هر اندازه در اطراف آن بحث شود امکان دارد خاصه آنکه بعضی از مواد آن متضمن ایهام و اجمال است و اینک قبل از ورود در جزئیات برنامه میخواهم توجه عموم را به این معنی جلب نمایم که هدف اصلی هر نماینده شاهدوست و مین پرست دو چیز است .

۱ - حفظ استقلال مین

۲ - تأمین رفاه عمومی

یقین دارم که اهل بصیرت به این حقیقت توجه دارند که مادام رفاه عامه در کشوری از هر حیث تأمین نگردد نمی توان برعلاق اجتماع آن کشور به همین اعتماد کرد چه آنکه اختلال در رفاه عمومی و سلب آسایش از آنها و اعمال تبعیضات ناروا موجب خواهد شد که نارضایتی عمومی تولید

و بالتیجه استقلال مملکت و امنیت عمومی بخطر افتد و خوشبختانه از مقدمه بر نامه دولت استنباط می شود که دولت هم به این معنی توجه داشته و در سر اوجه بر نامه خود تأمین رفاه عمومی و خیر و صلاح و سعادت مردم را قرار داده و سپس تأمین منافع ملی و مملکتی را از تکالیف خود شمرده است و در حقیقت رابطه مستقیم این دو موضوع را با یکدیگر تأیید کرده است.

بی متاسبت نیست یاد آوری شود که ریاست دولت و اکثریت اعضای کابینه فعلی از شخصیت‌هایی میباشند که در دولت قبلی جناب آقای مهندس شریف امامی شرکت داشتند و جاداشت که دولت فعلی بی‌الانی از عمل کردن بر نامه دولت سابق بمجلس تقدیم دارد تا ب بررسی آنها و احراز اینکه از بر نامه دولت سابق چه قسمتهائی انجام شده بتوان به عملی شدن بر نامه‌های کنونی اعتماد کرد و گو اینکه مراقبت‌های مداوم دولت سابق در امنیت عمومی و تأمین آزادی انتخابات تا سرحد امکان و حفظ بی طرفی کامل در مسائل مربوطه بحقوق مدنی و سیاسی افراد ملت نشانه آنست که دولت سابق در انجام بر نامه خود سعی و کوشا بوده و شاید مشکلاتی از قبیل قلت مدت خدمت دولت سابق و گرفتاری در انتخابات مانع از انجام بر نامه گردیده ولی حق اینست که رئیس دولت با کمال شجاعت علت غائی عدم موفقیت خود را صراحتاً عنوان و در این مورد توضیحات کافی تری بدهد و الا چگونه میتوان بدون مشاهده آثار فعالیت‌های دولت سابق که اکثریت اعضای آن همان اعضای کابینه فعلی است به امکان اجراء بر نامه دولت اطمینان حاصل کرد.

با توضیحاتی که فوقاً داده شده توجه نمایند گنان محترم رابه جزئیات بر نامه دولت جلب مینماید؛
سیاست داخلی:

آنچه در قسمت اول بر نامه دولت عنوان شده تعقیب بر نامه تثبیت اقتصادی است که اصول آن در بر نامه فید گردیده است.

اگر اشتباه نکرده باشم دولت گذشته در بر نامه خود تثبیت قیمتها را یکی از درخشانترین هدف اصلی خود قرار داده بود و باید اذعان کرد که در نیل

باین هدف نه تنها توفیقی حاصل نشد بلکه در قیمت‌ها ترقی فاحش رخ داد و بعقیده بنده اگر دولت مثل حالا برین نکته توجه میکرد که اجبار مردم در پایین آوردن نرخها بدون رعایت اصول اقتصادی امکان پذیر نبوده و تعدیل و تثبیت قیمتها فرع بر ایجاد و تعادل در بین عرضه و تقاضا و توازن بودجه و توسعه تولید میباشند. شاید میتوانست از عهده تثبیت قیمتها بر آید و خاصه در این کشور که فلاحتی بوده و امکانات تولیدی کشاورزی و حتی مکانیزه کردن آنها سهل تر و کم خرج تر خواهد بود و چون در مورد افزایش درآمد از طریق وصول صحیح مالیاتها همکار عزیزم آقای بهادری تذکرات وافیه و کافی داده اند فقط اینجانب لازم میدانم یاد آوری نمایم که اگر در کمیسیونهای تشخیص و تجدید نظر و حل اختلافها نماینده هر صنف و انجمن‌های شهر که واقف باحوال مؤدیان هستند و یک مقام قضائی شرکت نداشته باشد نمیتوان بوصول صحیح مالیاتها اعتماد کرد.

در بند ب از شق اول اشاره به شرکت‌های تعاونی گردیده است: اگر نظر دولت از این شرکتها شرکت‌های دولتی باشد باید گفت که مردم از این شرکتها خاطر ات تلخی دارند چه آنکه باتسهیلاتی که از قبیل عدم دریافت عوارض و غیره در باره آنها معمول میگردد برای طبقات اصناف مجال استفاده از معاملات در کالاهای مشابه باقی نمی ماند و اگر غرض شرکتها تعاونی روستائی باشد بشرط اینکه دولت هم باین شرکتها کمکهای مادی و معنوی بنماید بسیار نافع خواهد بود.

در بند ج از شق ۱ بر نامه موازنه پرداختهای ارزی عنوان شده و معلوم نیست اگر واقعاً دولت به این قسمت در بر نامه خود اعتقاد دارد و حقا هم همانطوریکه دولت متذکر شده این موازنه راهنمای واقعی جریان امور اقتصادی و تجاری کشور است چگونه نسبت بموجودی ارزی خود و طرفی که برای تأمین این منظور پیش بینی کرده دلائلی عنوان نکرده و صرفاً نظر خود را معطوف از دیاد حجم صادرات کشور و استخراج معادن و تکثیر تولیدات و ام نموده است در صورتی که با اشاره به از دیاد سود بازرگانی میخواست چنین بیان دارد که سود مذکور جبران جوانج ارزی را خواهد کرد حال آنکه

آزادخواهان وزمانی حافظ استقلال ایران بشمار میرود جناب آقای مهندس شریف املی منطقه هشتروند که یکی از حاصلخیزترین مناطق ایران و جوابده ربع غله مملکت است با ۵۵ پارچه و آباداشتن سه بخش حتی از بدویترین مظاهر تمدن بهره‌ور نبوده و اکثریت مطلق اهالی آن مبتلا بامراض عفونی و ساریه بوده و بایک اداره بهداشتی که فاقد عضو و دارو و وسایل لازمه حتی پنجه و اسکال است اداره میشود این شهرستان در عرض سال جز سه ماه تابستان بامر کز استان و حتی تهران ارتباطی ندارد سهیل است دهات آن نیز بلحاظ کوهستانی بودن ارتباطی جز چند ماهی با هم نداشته و از هم دیگر بی‌خبرند.

شهرستان مذکور دارای یک رئیس فرهنگ نیز مرکز آن با چند عضو و معبودی آموزش‌گار در سراسر کند و تعدادی که شاید از تعداد انگشت‌های دست تجاوز نکند دبستان بی‌آموز گاز و سائل دارد و جمعیت این شهرستان که بالغ بر یکصد و هشتاد و چهار هزار نفر می‌باشد مطلقاً بی‌سواد و همه بامور کشاورزی اشتغال دارند و بدبختانه وزارت فرهنگ بی‌اعتنائی باین اجتماع بی‌پناه را بجائی رسانده است که دبیرستان سه کلاسه موجود در آنجا را نیز بقدر اینکه تعداد محصلین از نصاب مقرر کمتر است منحل کرده و معلوم نیست مقدرات دانش‌آموزانی که در همین دبیرستان بتحصیل مشغولند با فقدان ارتباط و توانائی اولیاء آنها چه وضعی پیدا خواهد کرد؟

آیا اگر اعتبارات عادلانه تقسیم شود میتوان قبول کرد که تلگراف در این شهرستان با کمکاتبات زیادی که بوسیله اینجانب و اهالی آن سامان با وزارت پست و تلگراف روز بدل گردیده باینجا بیاورد و تلگراف از طرف اهالی دائر گردد و مردم آنجا بقدری ادرت و مافیها بی‌خبر باشند که از روشنائی برق و صدای ماشین حالت وحشت و استعجاب بخود گرفته و تا کنون از برق در آنجا استفاده نشده و حمامی برای استحمام حتی در سراسر کند که مرکز فرمانداری است موجود نمیشود؟

جای بسی تأسف است در منطقه وسیعی مثل هشتروند کشاورزان بقدری مستأصل و پیر می‌شوند که بجز برای زراعت پائین‌نداشته و با فقدان ارزاق کافی حتی برای بندر بیمار و ذخیره ندارند و مطابق شکایاتی که با اینجانب رسیده از فله نیز که

اتخاذ چنین رویه با تبعیت از اصل آزادی واردات که در شوق از قسمت اول قید شده منافات دارد زیرا اگر صادرات واردات کشور تعادل نداشته باشد مسلمانان بوسیله واردات از بین رفته و معلوم نیست دولت با چنین رویه چگونه خواهد توانست با تالاهای وارداتی که مشابه آن در مملکت با مختصر فعالیت قابل تأمین است رقابت کرده و از ورشکستگی و ستونج حتمی دارندگان تالاهای داخلی جلوگیری و یا با تنزل قیمت پول و ایجاد تورم مبارزه و از صنایع داخلی حمایت نماید راست است که در این بند اشاره به جلوگیری از تالاهای از کس با وضع سود بازرگانی کرده ولی عملاً دیده میشود که حتی پرتقال و پیاز و لبنیات و سائر میوه‌جات و کنسروهای متنوع و گوشت و چرم و پارچه‌های نخ و پشمی بجز آزاد وارد کشور گردیده و در قبال تالاهای مشابه وطنی عرض اندام و به بهانه ارزان‌تری هم در دسترس عامه گذاشته میشود و بعید نیست روزی این رقابت اقتصادی منتهی به (دن بینق) گردیده و هستی مملکت را آباد دهد و جادار دولت در این مورد با کمال احتیاط رفتار کرده و طوری عمل نماید که مجالی برای چنین مبارزه نامشروع باقی بماند.

یکی از مطالب قابل توجه بر نامه دولت موضوع بند ۱ از شوق ۱ بوده که مربوط بمراقبت در تقسیم صحیح اعتبارات بانکی و تخصیص قسمت عمده آنها به کارهای تولیدی اعم از صنعتی یا کشاورزی است که متأسفانه با اینکه در برنامه اغلب دولت‌ها این وعده پلائی قید گردیده عملاً تقسیم عادلانه در اعتبارات معمول نشده و همیشه دولتها برای جلب انظار این قبیل اعتبارات را بنقاط مخصوصی و بیشتر بمرکز تخصیص داده‌اند و نتیجه سائر نقاط مملکت از نعمت عمران و آبادی محروم گردیده است یکی از شواهد زنده و مثال ممتاز این حقیقت آذربایجان عزیز است که یکی از حساس‌ترین مناطق کشور چه از لحاظ سیاسی و چه از جهات اقتصادی بوده و با وجود قریب‌بانیهای زیادی که در راه استقلال میهن و استقرار مشروطیت داده و همیشه سیر بلا بوده متأسفانه از عقب‌مانده‌ترین مناطق کشور بوده و عمران و آبادی در آن صفحات با مقایسه با فعالیت‌های عمرانی شهرستانهای دیگر در حکم صفر بوده و اگر حمل بر اغراق نشود باید گفت به نسبت زمان و مکان سیر فقه‌پزائی دارد مخصوصاً تبریز که شهر اول ایران بعد از تهران بوده و روزی سنگر

معمول و جناب آقای آرامش که مورد کمال اعتماد است در تشکیلات آن جداً تجدید نظر فرمایند.

در مورد ماده ۲ چون یقین حاصل است خواهی نخواهی بمقتضای عصر اجراء آن عملی خواهد شد توضیحی ندارم ولی در مورد شق ۳ توجه وزارت راه را باین نکته جلب مینمایم که اولاً برائت دائر بودن خط آهن متأسفانه آنطور که شاید و باید بجاده‌های اصلی توجه نمیشود و بالنتیجه راهها مخروب و خسارات جبران ناپذیری عاید کشور میشود تا چه رسد به راههای فرعی که اساساً مورد توجه نبوده است و حق اینست که جناب آقای وزیر راه در این مورد کمال فعالیت را بخرج داده و از امکانات موجود حداکثر استفاده را بفرمایند.

بی‌مناسبت نیست یادآوری نمایم که مدت‌هاست برای ایجاد یک جاده در بین تبریز و هشتگرد مطالعاتی شده و مکاتباتی بعمل آمده و نقشه‌هایی تهیه گردیده که متأسفانه بنا تمام وعده‌هایی که دولت‌های وقت برای ساختن آن داده‌اند تا کنون به نتیجه منتهی نگردیده است در صورتیکه طول این راه قریب بیست و پنج کیلومتر بوده و از ایستگاه ۶۶ بعد از بستن آباد شروع و به سرانگند منتهی میگردند و امیدوارم با آشنائی کاملی که جناب آقای بهنیا وزیر محترم راه به اوضاع آن محل دارند اقدام عاجلی در این مورد بعمل آورند.

در باره ماده ۵ از برنامه دولت مطلب قابل ذکر نیست نبوده و در مورد ماده ۵ تصور می‌رود اگر دولت بتواند بجای تخصیص اعتبارات هنگفت به مناطق خاصه از قبیل بند کرج و سد سفیدرود و غیره مقداری از آن را در شهرستانها مصروف و قسمتی را نیز در این مورد خرج نماید قطعاً توفیق پیدا خواهد کرد.

در مورد ماده ۵ از برنامه دولت که یکی از اساسی‌ترین قسمت برنامه دولت است نکاتی برای تشخیز ذهن جناب آقای دکتر جهان‌شاه صالح که با هر حیث مورد اعتماد عمومی است متذکر می‌گردم.

البته جناب ایشان استحضار دارند که تنظیم برنامه آموزشی بعد از شورای عالی فرهنگ بوده و چون دانشگاه تبریز از حیث اعتبارات تابع وزارت فرهنگ است مقررات تحصیلی در دانشگاهها نیز تحت نظر شورای عالی و وزارت فرهنگ

بعنوان بذرمقدار کمی برای کشاورزان منظور گردیده تا اندازه‌ای برای دریافت آن مشکلاتی از طرف مأمورین مربوطه ایجاد گردیده از قبیل تنظیم سند رسمی و پرداخت هزینه آن و حضور از فاصله چهل فرسخ با این انسداد راه و برف و کولاک و ده روز در بدری در تبریز که بیشتر از سهمیه هر کشاورز که بیست و هشت من بوده هزینه بآنها تحمیل و اغلب آنها با داشتن حواله بعد از انقضاء مهلت از دریافت گندم که بوداده و قابل کشت نبوده محروم گردیده‌اند و چون امکانات خود را از دست داده‌اند در شهر اقامت و بر متکدیان تبریز اضافه شده‌اند.

آیا بهتر نیست دولت در تقسیم اعتبارات باین قبیل مناطق توجه کرده و به اصلاح امور کشاورزی این قبیل نقاط حاصلخیز و دام‌پرور همت گمارد؟

من یقین دارم که نظائر این منطقه در اغلب شهرستانها وجود داشته و نیز باید یادآوری شود در خود حوزه تبریز نیز اشیاء آن از قبیل عریس خانم‌رود - بدوستان - رودقنات فراوان است و حق اینست همانطوریکه دولت در نظر دارد بمنظور ترویج کشاورزی و دام‌پروری باین صفحات توجه مخصوصی مبذول گردد و چون دوست عزیز و همسکار گرامی جناب آقای مهندس اردبیلی در مورد نیازمندیهای کشاورزی با بصیرتی که در این رشته دارند توضیحات کافی تری خواهند داد اینجانب از بحث بیشتر در این خصوص صرف نظر مینمایم.

در مورد بند (و) از شق ۱ برنامه نظر خاصی نداشته ولی در مورد بند (ز) از شق ۱ برنامه راجع بکمک سازمان برنامه باید متذکر بود که تا کنون در دوره خدمت سازمان آثاری از فعالیت آن سازمان در تبریز مشهود نگردیده سهل است نفعی که از تشکیل آن انتظار میرفت عائد کشور باشد بدست نیامده است و بلکه کار شکنی‌هایی نیز شده است مثلاً با اینکه مدت‌هاست شهرداری تبریز بپرداخت تعهدات خود اجراء پیمانهای عمرانی را که با سازمان بسته خواستار است حتی یک قدم از طرف سازمان برای اجرای نقشه‌های عمرانی تبریز برداشته نشده است و قطعاً موارد مشابه این موضوع در اکثر شهرستانها وجود داشته و بیشتر اعتبارات سازمان صرف حقوق‌های گزاف و هزینه‌های تشریفاتی می‌گردد و جادارده دولت بدین قسمت نظارت‌های دقیق‌تری

باید گفت که دولت باینکه این قسمت از برنامه پر اهمیت ترین مسئله اجتماعی در حیات هر ملت است به یک تذکر سطحی قناعت ورزیده و مثل اینست که باین تذکر خواسته است از اهمیت آن بکاهد در صورتیکه حق این بود دولت قدرت خود را در تنظیم برنامه بیشتر باین قسمت ده یکی از قواء ثلاثه مشروطیت است معطوف دارد و اینک اجمالی که در این برنامه موجود است مبنی بر این و امیدارد که نسبت به طرق تقویت قوه قضائیه توضیحات بیشتری بدهم.

مهمترین عاملی که برای تقویت قوه قضائیه ضروری است همانا اعمال حقی است که بموجب اصول و منعم اصول قانون اساسی بمنظور استقلال قضات برای آنها منظور گردیده است و متأسفانه در گذشته قضات دادگستری دستخوش اغراض و امیال وزراء وقت بوده و با کمال مبارزه که این قدرت باقوه اجرائیه داشته باز قوه اجرائیه کثراً بر قوه قضائیه در مبارزه فائق آمده است و حتی هوی و هوس بعضی از وزراء بجائی رسیده است که برای تحمیل عقیده و نظریات خود بر قضات بر علیه آنها به پرونده سازی پرداخته و موجبات سقوط آنها را فراهم کرده اند همینطور کسانی را بخدمات قضائی مهمتری گمارده اند که شاید خیلی کمتر مشاغل قضائی داشته اند و این رویه هرج و مرجی در دادگستری ایجاد کرده است که شاید نتوان به این سهولت راه حلی برای آن پیدا کرد و باسوابق ممتدی که جناب آقای ممتاز در امور دادگستری دارند امید میرود ترتیبی اتخاذ فرمایند که بار دیگر کار دادگستری به انحلال منجر نگردد.

مطلب دیگری که درباره تقویت قوه قضائیه خائز کمال اهمیت است موضوع تأمین نیازمندیهای قضات دادگستری است که متأسفانه آنچه اصلاً مورد توجه دولت واقع نیست همین موضوع است (فلسفی - صحیح است)

بر کسی پوشیده نیست تا حقوق و حوائج عمومی قضات دادگستری تأمین نشود نمیتوان توقع اجرای عدالت اجتماعی را از آنها داشت گو اینکه قضات دادگستری در تمام انوار خدمت با اینکه با سیلی صورت خود را سرخ کرده اند حاضر به تمکین به اغراض خاصه نشده و اگر احیاناً بعضی ها تسلیم خواستههای

تنظیم میگردد و متأسفانه از طرف وزیر فرهنگ سابق یکی از این مقررات درباره دانشجویان دانشکده ادبیات نقض گردیده است بدین توضیح که قبلاً شورای عالی فرهنگ دوره برای دانشکده ادبیات تعیین و دانشجویانی در این دانشکده که شبانه و روزانه است و او طلب تحصیل گردیده و با تحمل ریاضت و مشقت و باجزایران آرزو مشغول تحصیل گردیده اند اخیراً وزیر فرهنگ وقت بمعاذیر غیر موجهی رأساً دستور داده است که دوره دانشکده ادبیات شبانه یکسال اضافه شود و باینکه در این مورد از طرف استانداری آذربایجان و دانشگاه و دانشجویان غیر قانونی بودن این تصمیم تذکر داده شده است باز وزارت فرهنگ در نظر خود مصر بوده و حاضر به تجدید نظر نشده است در صورتیکه این قبیل تصمیمات نباید بر فرض معتبر و قانونی بودن اثر فقهی داشته باشند و از جناب ایشان تقاضا میشود در این مورد رسیدگی و در رفع شکایات دانشجویان اقدام فرمایند.

مطلب دیگری که قابل توجه است اینکه متأسفانه برنامه فرهنگ طوری تنظیم گردیده است که سطح معلومات دانش آموزان باتمام تحمیلاتی که به آنها میشود قوس نزولی سیر میکند و امید میرود با ابتکاراتی که خاص جناب ایشان است در این خصوص نیز چاره جوئی فرمایند و مخصوصاً توجه جناب آقای وزیر فرهنگ را باین نکته جلب مینماید که دانش آموزان و دانشجویان از حیث اطلاعات مقدماتی در امور مذهبی که خود موجود ایمان است ضعیف بوده و حق اینست در این مورد کمال توجه را میبذول و از حالا نهال افکار آنها را با اصول و فروع دین آبیاری نمایند.

(در این موقع ناطق پیشنهادی را بآقای رئیس دادند)

رئیس - این کار عملی نیست، اگر هم وقت کم بیاید با موافقت مجلس باز هم میتوانید صحبت کنید ولی نمیشود نصف صحبت را برای جلسه آینده بگذارند.

افتخار هشتوردی - بنده چنین پیشنهادی نکرده ام و پیشنهادی است که آقایان فرمودند.

در مورد ماده ۷ از برنامه دولت چون تشکیل انجمن های شهر در درجه اول برای رفع پاره گرفتاری های دولت ضرورت دارد لزومی بتذکر نیست.

اما در مورد شق ۸ از برنامه دولت بانهایت تأسف

وزیر یا اولیاء وقت گردیده اند کسانی بوده اند که یا در نهایت عسرت و بیریشانی و یا برائت سستی عقیدت و عدم اتکاء به تقوای خود منصرف گردیده اند و چه بسا هستند قضائی که حتی برای حوائج اولیه زندگی خود و عائله اش نیاز مند بوده و معدک از شرافت قضائی عدول نکرده و نخواهند کرد و حق این بود در برنامه های دولت برای تامین رفاه قضات ماده مخصوص منظور و در اجراء این ماده پیشقدم باشد (صحیح است)

نکنه دیگری که در تقویت قوه قضائیه شایان اهمیت است تهیه و تربیت افراد تحصیل کرده و رجوع خدمات اداری به آنهاست زیرا کار مندان اداری دادگستری در حقیقت بهترین عامل حسن اداره امور قضات و ابرار کار آنها هستند و تا عناصر تحصیل کرده و با تقوا و با ایمانی عهددار امور اداری دادگستری نباشند چگونه میتوان از قضات دادگستری توقع انجام وظایف خطیر آنها بود؟ موضوع دیگری که در تقویت قوه قضائیه دل مؤثر دارد همانا انحلال دادگاههای اختصاصی و مراجمد آنهاست دادگاههای عمومی است جای واقعا تأسف است که از یکطرف دولت در مقام تقویت قوه قضائیه بن آمده و از طرف دیگر قانون رسیدگی به تخلف رانندگان حق قضا را از آنها سلب و بمامورین راهنمایی واگذار مینماید و یا در کمیسیونهای تشدید مجازات که تشکیل آن برخلاف قانون اساسی است ریاست کمیسیون را با شرکت دادستان که نظارت تامه در اجراء قوانین دارد به عهده فرماندار میگردد و نیز موجب تاثر است که از یکطرف دولت در برنامه خود حذف هزینه های غیر ضروری را قید و از طرف دیگر برای دوازده شعبه دیوان کشور و یک دادگاه عالی انتظامی و یک دادگاه عالی تجدید نظر انتظامی که جمعا چهارده دادیار لازم دارد آنچه من اطلاع دارم متجاوز از چهل و پنج نفر دادیار انتخاب مینمایند در صورتی که وجود این عناصر که هر کدام بنوبه خود دارای شخصیت علمی و مقام قضائی از چمنندی است میتوان جداگانه استفاده را در مشاغل دیگر قضائی کرد تا با این قلت قاضی از عاقل ماندن این همه قضات عالیقدر مانع گردید اینک از جناب آقای ممتاز که بی نظری و حسن تدبیر ایشان مورد اجماع است انتظار میرود در درجه اول نسبت به

ترفیه حال آقایان قضات و تجدید نظر در اشل حقوق آنها و در درجه دوم نسبت به نظارت تامه در دادسراها و بازپرسها بالخصوص در مرکز و توسعه تشکیلات قضائیه کمال توجه را مبدول و قلم بطلان بر اعمالی که در شان دادگستری نبوده کشیده و نگذارند این رکن مشروطیت مترزل گردد

بی مناسب نیست یادآوری گردد که اگر دادگستری در انتخاب ضابطین خود و عزل و نصب و تعقیب تحلفات آنها نظارت مستقیم داشته باشد تصور می رود بهتر بتوان به نتایج حاصله از قضاو تامین عدالت اجتماعی امیدوار بود

در مورد شق ۸ از برنامه دولت نیز باید توجه اولیاء دولت را به این جمله جلب کرد که تا کنون قانون کار و بیمه های اجتماعی آنطور که شاید و باید اجرا نکرده و احیاناً برخلاف نظر مقرر اجرا شده و چون در این مورد مستقیماً مطابق شکایتی که رسید با وزارت کار در تماس خواهم بود نیازی به بحث نبوده و فقط یادآوری مینمایم که هر اندازه در تامین رفاه کارگران از طرف دولت اقداماتی معمول گردد بیشتر در اجراء منویات ملوکانه فدا کاری گردیده است

در مورد تقدیم لایحه قانون اصلاح قانون انتخابات که در بند دهم عنوان شده چون همکار عزیزم جناب آقای بهادری تذکراتی خواهند داد که مورد تأیید است دیگر بحث را جائز نمیداند

در مورد بند ۱۱ برنامه دولت راجع به تقدیم قانون استخدام کشوری بمنظور رفع تبعیضات حقوقی چون تصور می شود این موضوع مورد کمال علاقه همکاران ارجمند است مورد تأیید بود موصیاً در دولت توجه خاصی نیز نسبت به تبدیل کارمندان پیمانی و روزمزد به حکمی و استخلاص آنها از بلاسکافی مبنول دارد

قسمت دوم از برنامه دولت راجع

به سیاست خارجی

ملت ایران بی نهایت علاقمند است که با کلیه دول هم جوار روابط حسنه داشته و از هر حیث اختلافات موجود با دول همسایه را مرتفع و به پیمانهای خود فادار و بشرط حفظ استقلال کامل و رعایت احترامات متقابله روابط کامله

الوداد بادولت‌های دیگر برقرار نماید خوشبختانه بطوری که دولت در برنامه خود متذکر گردیده نسبت بحل هر گونه اختلافات و تأمین حقوق حقه ایران قدمهای قابل تقدیری برداشته و مخصوصاً از اینکه باهمسایه شمالی تا حدی سوء تفاهمات مرتفع و فریب‌آهیت حسن نیتی عازم مسکو خواهد بود بی‌اندازه خوشوقت است و دولت اطمینان داشته باشد که از هر گونه مذاکراتی که منافی مصالح عالیه مملکت و منافع ملت یا معارض استقلال ایران عزیز نباشد در این سفری که در پیش دارد پشتیبانی خواهد شد (صحیح است)

در خاتمه عرائض می‌خواهم توجه دولت را بدین موضوع جلب نمایم که اجراء قانون رسیدگی به دارائی کارمندان دولت برخلاف نیت مقدسه اعلیحضرت در بوطه اجمال مانده و رجاء واثق داریم دولت در این مورد لمرهمت بعبان بسته‌و این مهم مملکت را که برای تشویق خادم و تنبیه خائن آثار بسزائی دارد انجام دهد.

دو مطلب خارج از موضوع نطق داریم که یکی از طرف جناب آقای دکتر شفیع امین بنده تذکر داده شده و دیگری از طرف یکی از دوستان فرهنگی جناب آقای دکتر شفیع امین یکی از شخصیت‌های علمی آذربایجان بوده مورد احترام مردم آذربایجانند، تقاضای ایشان راجع بوضع دانشگاه تبریز است که خوشبختانه بنده هم قبلاً جزئی از امر امتد کر شدم و آرزوی بنده این است که جناب آقای نخست‌وزیر و هیئت محترم دولت در مورد دانشگاه آذربایجان کمال لطف و محبت را مبذول دارند و مخصوصاً نسبت بنواقض آن، آن اندازه که مورد احتیاج است و بلکه بیشتر آنرا مرحمت فرمایند اما مطلب دوم راجع به معلمین و آموزگاران است که از طرف یکی از دوستان فرهنگی ابلاغ شده است باید باستحضار آقایان برسانم که این دسته از طبقات رنجبر و زحمتکش ملت ایران است از کسانی هستند که سالهای سال دود خورده و تحصیل کرده و عمر خود را فدای خدمت گزاری باین میهن کرده‌اند، البته منظور از دود خوردن که موجب تبسم حضرات گردیده دود چراغ است (خنده نمایندگان) توجه فرمایید این آقایان واقعا عمر کوتاهی خودشان را کوتاهتر میکنند بدلیل اینکه آموزگاری واقعا

عمر را کوتاه میکند (صحیح است) اگر حقیقتاً دولت نسبت به ترمیم حقوق آنها اقدام جدی بفرماید مثل این است که برای کارمندان خود پاداشی بسیار عالی عطا کرده است بیش از این عرضی نداشته وبا تشکر از آقایان عرایض خود را خاتمه میدهم (احسن)

رئیس - آقای بهادری

بهادری - در بدو عرایض لازم میدانم مراتب سپاس و گزاری و تشکرات بی‌شائبه و فراوان خود را در مقابل ابراز عنایات و مساعدت‌های مردم‌غیور و شرافتمند تبریز که در انتخابات این دوره نسبت به خدمتگزار و رفقای منفرده معمول داشته‌اند عرضه داشته و ضمناً از جناب آقای نخست‌وزیر و جناب آقای اردلان استاندار و فرماندار تبریز و سایر مقاماتی که بدون اعمال نظر برای تأمین آزادی انتخابات تبریز معمول داشته و رضایت خاطر مردم شرافتمند و قهرمان تبریز را فراهم آورده اند تشکر کنم چنانکه دولت جناب آقای مهندس شریف امامی مجری اوامر و نظریات شاهنشاه عدالت خواهد بوده و بنحو احسن در تأمین آزادی انتخابات تبریز کوشیده‌اند (دکتر معادل همه جا همینطور است) پس از تذکر ضادفانه مراتب مذکور اینک به بحث در برنامه دولت میپردازم و از ساحت مقدس مجلس شورای ملی استدعا دارم که بعرایض بنده که پاره‌ای از نظریات و افکار مردم فراموش شده آذربایجان است توجه فرمایند.

۱- دولت برای تعادل بودجه و موازنه جمع و خرج کشور متکی بوصول صحیح مالیات شده است. همکاران عزیز کاملاً مطلع هستند که سالها است کلیه دولت‌های وقت باین مطلب متکی شده‌اند ولی هرگز وصول مالیات بطور صحیح عملی نگردیده است من نمیدانم جناب آقای مهندس شریف امامی چگونه میخواهند مالیات صحیح وصول نمایند عمده مالیات این کشور بر دوش طبقه زحمتکش بطور مالیات غیر مستقیم تحمیل میشود هر روز مالیاتی است که بر اجناس مصرفی اضافه میشود آیا بهتر نیست دولت راجع باخذ مالیات بر سودهای سرشاری که هر روز نصیب یک‌سعه میشود تصمیمی اتخاذ کند و طبقه زحمتکش این مملکت را از بار سنگین مالیات‌های غیر مستقیم که باعث بالارفتن هزینه زندگی میشود آسوده نماید.

باشد بنابراین اگر راجع به اتومبیل صحبت می‌کنم منظور این است که بگویم یکی از قرائن مالیاتی را میتوان موضوع ماشین قرار داد.

سابقاً اتومبیل داران عده محدودی بودند ولی امروز اکثریت باهمان طبقه است که بعنوان کسبه مانند خواربار فروش باید نام ببریم البته طبقه متمول مملکت نیز دارای اتومبیل هستند.

منظورم این بود که مالیات بر درآمد هر کسی بایستی متناسب با درآمد باشد آیا حداقل برای افرادی که هر سال در این مملکت ماشین خود را عوض میکنند پرونده مالیاتی تنظیم میشود؟

جواب این مطلب منفی است نه تنها پرونده مالیاتی تشکیل نداده‌اند بلکه بر اساس سیستم مالیات مقطوع و مقررات خلق الساعه قانون وصول و قانون مالیات بر درآمد به مفهوم واقعی خود اجرا نشده است بدینجهت تذکر من اینست که اولاً تمام قوانین و آئین نامه‌ها و مقررات و بخش نامه‌های وزارت دارائی بوسیله يك کمیسیون صلاحیتدار رسیدگی و تجدید نظر دقیق شده قانون صحیحی بمجلس تقدیم نمایند که همه کس نسبت بعبودیت خود مالیات حقش را بپردازد و دستگاه وصول را طوری مجهز نمایند که بتواند بحقیقت درآمد مالی مردم نزدیک شود بوسیله اجرای چنین قانونی عدالت اجتماعی تأمین گردد.

(پورسرتیب - با وضعی که وزیر دارائی در گذشته بوجود آورده وزیر دارائی فعلی نمی‌تواند مالیاتی وصول کند ۸۰ میلیون به جواد طباطبائی داده‌اند که قصابی باز کند.)

اما راجع ببند (ب) شق اول برنامه دولت باید عرض کنم اقدام به تکثیر تولیدات اعم از صنعتی یا کشاورزی با اجرای برنامه صحیح مکانیزه کردن زراعت من شخصاً موافقم ولی باید در این مورد توجه خاصی مبذول گردد که میکانیزه کردن مطابق با وضع جغرافیائی آن محل باشد و برای اجرای این برنامه قبلاً باید تممیر گاهائی مطابق نقشه در نظر گرفته شود تا اینکه ماشین آلات کشاورزی اگر احتیاج به تممیر داشته باشد دیگر مدت‌ها به انتظار پیدا کردن

من راجع به مالیات بر درآمد نظریات اصولی دارم که میخواهم توجه جناب آقای نخست وزیر و وزیر دارائی را نسبت بآن جلب کنم. مالیات بر درآمد جز مالیاتهای مستقیم است و فلسفه پیدایش مالیات بر درآمد در ممالک مترقی فقط و فقط وصول درآمد برای مملکت نبوده است بلکه هدف اصلی از وضع قانون مالیات بر درآمد عدم تمرکز ثروتها و سرشار در نزد اشخاص محدود و معین است هدف تعدیل ثروت و منظور بهبود اوضاع اقتصادی مملکت است که از راه وصول مالیات بر درآمد این اهداف عالییه باید تأمین گردد. قانون مالیات بر درآمد ایران از سال ۱۳۱۲ بمرحله اجرا درآمده است و حق این بود که سیر تکاملی خود را بر اساس منظورهای مذکور طی کند ولی متأسفانه در این مملکت در سنوات اخیر آن نیت عالییه از قانون مالیات بر درآمد تحقق نیافته است. (صحیح است) ما در اول قانون مالیات بر درآمد می‌گوییم که هر کسی به نسبت درآمد خود مالیات بدهد منظور اینست اشخاصیکه سود ناچیز دارند بهمان نسبت و طبقاتی که درآمد سرشار دارند بر اساس نرخهای مالیاتی بمبلغ تناسب مالیات بپردازند آیا سیستم وصول مالیات بر درآمد در ایران در سنوات اخیر بدین منوال بوده است؟ آیا وزارت دارائی با اصطلاح علمای مالیه پرونده فیسکال برای صاحبان حرفه و مشاغل مملکت بطور عموم تشکیل داده و مالیات عادلانه وصول کرده است در این مملکت انواع و اقسام اتومبیل‌های لوکس در دوران و جریان است و رویه این شده است که اکثر آنها هر سال نوع ماشین خود را به سیستم جدید تبدیل مینمایند و ماشین قبلی را قیمت نازل بفروش میرسانند آیا خود این موضوع گزینه تحصیل مالیات بر درآمد نیست؟

من جزء طبقه ناراضی و غیر مرفه نیستم و آرزو دارم که بنیده‌الی افراد این مملکت بقدری قوی شود که در نتیجه از دیار تولید و ثروتی سطح درآمد وضع مالی مملکت بقدری پیشرفت کند که حتی هر فردی هم بتواند دارای تمام وسایل زندگی و حتی اتومبیل باشد.

اما مشروط بر اینکه قدرت تولیدی مملکت یا از طریق تولیدات داخلی در رشته‌های مختلف یا چند رشته طوری باشد که صدور این همه ارز برای خرید اتومبیل مقدور

فرهنگ آذربایجان بودند (دکتر شفیق امین - مرد بسیار شریفی است) البته جناب آقای دکتر سجادی هم در آن زمان استاندار بودند و کمکی برای فرهنگ آذربایجان از محل مستمندان کردند، این مرد آمد با مردم جلسه همکاری درست کرد گفت آقایان فرهنگ مال شماست منم خدمتگزار شما هستم، اینهم بود چه من هر طور می خواهید عمل کنید من فرهنگ را با نظر شما اداره میکنم، متأسفانه سایر دستگاهها اینکار را نمیکنند، یک سد آهنین بین دستگاه و مردم است، دستگاه با مردم مبارزه دارد یک نفر می رود برای تعویض یک شناسنامه آید امید چند پروزش می آورند این تازه یک مطلب جزئی است که باید دوریال بدهد شناسنامه را عوض بکند وقتی می رود گرفتار است باید به استشهادهای پیورده تصدیق کمیسری بیاورده و بیست روز باید معطل شود تا شناسنامه اش را عوض کنند که بجایش در مدرسه معطل نماند، این است که من استدعا دارم که این قسمت را مخصوصاً جناب آقای آرامش توجه بفرمائید نسبت به احتیاجات مردم و مطمئن باشید که اگر یک قدم آقایان بردارید بنده و همکاران من قول میدهم که تمام مردم آذربایجان گلیم زیر پایشان را میفروشند و در کارها کمک میکنند (آرامش وزیر مشاور - آنچه مقدور باشد خواهیم کرد) راجع به مراقبت در تقسیم صحیح اعتبارات بانکی که در برنامه دولت ذکر شده است به عقیده من بهتر است که این اعتبارات نسبت به شهرستان در نظر گرفته شود چون تاحال کلیه این اعتبارات در مرکز داده شده و تولید کنندگان و صادر کنندگان از شهرستانها نمیتوانستند بطور کامل از این اعتبارات بانکی استفاده نمایند در نتیجه میل مهاجرت بمرکز سرازیر شده و این خود باعث متروک شدن شهرهای بزرگ مملکت گردیده است. بنظر من دولت جناب آقای شریف امامی باید جبران این اشتباهات گذشته را بکند و نسبت به تقسیم اعتبارات صنعتی یا کشاورزی یا بازار گانی برنامه‌ای داشته باشد که در هر محل به نسبت وضع اقتصادی و کشاورزی آن ناحیه این اعتبارات تقسیم گردد.

اما راجع با افزایش حجم صادرات کشور باز مطلب بسیار مهمی در برنامه دولت ذکر شده است و اگر به آمار وزارت گمرکات توجه کنید ملاحظه خواهد شد که صادرات کشور سال بسال قوس نزولی میباید و بر واردات

میکانسیسین یا لوازم یدکی بلا استفاده نماند و ارزش مملکت که برای خرید این قسم ماشین آلات خرج میسود ایجاد گورستان ماشین آلات ننماید دولت بایستی زارعین و کشاورزان را به این نوع کارهای ماشینی عادت دهد و کلاسهای در بخشها تشکیل کرده که طرز استفاده از این نوع ماشین آلات را به کشاورزان تعلیم دهد.

کشور ایران مملکتی است کشاورزی ولی متأسفانه توجه به آن نشده در سنوات اخیر مبالغ هنگفتی از ارز این مملکت برای تأمین کمبود غلات و مواد خوراکی بخارج صادر میشود آیا بهتر نیست با میسر نمودن صنعتی کردن کشور ایران در حال حاضر حداقل تأمین احتیاجات ما کوله خود را بپهنود وضع کشاورزی جبران نمائیم و ارزی که بدین ترتیب از صدورش جلوگیری میشود میتواند صرف سایر احتیاجات کشور نمود.

آقای مهندس مهدوی را میشناسم، در امور کشاورزی این مملکت خدماتی انجام داده اند سازمانی بوجود بیاورند که فقط حقوق بگیرد و پشت میز نشین نباشد بلکه سازمانی مجهز بوسائل مکانیزه و علاقمند بکار. اگر این قسمت واقعاً عملی بشود برای آذربایجان یعنی رفع بدبختیهای مردم بزرگترین کمک است بنده نمیخواهم این جا روضه خوانی بکنم و در پشت این تریبون بگویم که آب و برق و راه نیست چون چیزی وجود ندارد که بگویم یکی هست و آن دیگری نیست. اکثر آقایان به آذربایجان مسافرت فرموده‌اید و از نزدیک هم مشاهده کرده‌اید، جناب آقای دکتر جهانشاهی در آذربایجان از بهداری چیز یک تابلو هیچ چیز نیست، جناب آقای وزیر راه از راه هیچ چیزی وجود خارجی ندارد خود جناب عالی تقاضا میکنم مسافر می بفرمائید باین استان زرخیز البته مورد علاقه شما که آذربایجانی هستید میناشد به بینید، برسید به نیازمندیهای مردم، مردم کمک بکنید.

اگر مردم کمک بکنند من خدا را شاهد میگیرم شما اگر ده تومان حاضر بشوید برای مردم آذربایجان بدهید ده تومان هم خودش از هر جایی باشد تهیه میکنند و روی آن می گذارد، برای نمونه خارج از عرضم بمرض می رسانند سال ۱۳۲۹ یا ۱۳۲۸ آقای دهقان استاندار فعلی کیلان رئیس

توفعات مردم آذربایجان را گوش می‌کردم مردم آذربایجان می‌گویند ما در نقطه‌هایی از مرز مملکت واقع شده‌ایم متأسفانه در گذشته از هر نوع تاخت و تاز و تجاوز به آن استان خودناری نشده و عرق‌ملیت و وطن پرستی خودمان را همواره به ثبوت رسانیده‌ایم در حدود هم‌پایی که به آذربایجان شده است مردانه ایستادگی کرده کشته داده‌اند برای حفظ استقلال مملکت و تقویت رژیم سلطنتی جانبازی نموده‌اند ولی مع‌الوصف در ادوار گذشته دولت‌های وقت به آذربایجان توجهی نکرده‌اند خشکبار آذربایجان که یکی از منابع اصلی صادرات و تهیه ارز برای کشور است در اکثر سنوات بواسطه بی‌آبی و آفات سماوی و ارضی محصول مردم به ثمر نرسیده و خساراتی به آن منطقه وارد شده است این طبقه از کشاورزان تقاضا دارند که اولاً بوسیله بستن سد‌های متعدد یا بوسیله حفر چاه‌های عمیق به کمک دولت آب برای آنها تهیه شود و همچنین وزارت کشاورزی برای مبارزه با آفات سازمان مناسبی باین منظور در آذربایجان ایجاد کند نه‌سازمانی که فقط حقوق بگیر باشد پشت میز را اشغال کند بلکه سازمان مجرب بوسایل مکانیزه و مبارزه با آفات و علاقمند به ریشه کنی آفات از تمام باغات و اشجار مردم باشد.

با اجرای این منظور طبقه زحمتکش و علاقمند آذربایجانی یعنی کشاورزان زندگی مرفه‌تری داشته‌و از دسترنج آنها صادرات مملکت تقویت یافته و بدین ترتیب ارز قابل‌توجهی عاید مملکت بشود.

اما در باره عمران شهرها هنوز اکثر شهرستانهای آذربایجان فاقد برق کافی و سایر احتیاجات اولیه می‌باشند در قانون پنج‌ساله دویم پیش‌بینی شده بود که هر مبلغی که هر شهرداری پرداخت کند معادل آنرا سازمان برنامه مطابق اصل پنجاه پنجاه تهیه نماید ولی در آمدشهرستانهای آذربایجان بقدری ناچیز بوده است بفرس این‌که سازمان طبق قانون رفتار می‌کرد با مجموع این دو مبلغ منظور مردم تأمین نمیشد حال که برنامه پنج‌ساله سوم در دست تنظیم و اجراست توجهی مینویسد که بدین وسیله نیازمندیهای مردم آذربایجان یعنی آب و برق و اسفالت خیابانها و غیره تأمین شود.

کشور اضافه میشود تنها در ایجاد سود بازرگانی برای حمایت از صنوعات داخلی کافی بنظر نمی‌رسد هر مبلغی که به تعرفه گمرکی یا سود بازرگانی اضافه شود به‌همان میزان قیمت سایر کالاها نیز که سود بدان تعلق نمی‌گیرد بالا می‌رود در نتیجه سطح هزینه زندگی ترقی می‌کند دولت باید برای تشویق صادرات برنامه مترقی داشته باشد و جوائزی برای صادرکنندگان در نظر بگیرد تا آنها بتوانند در بازارهای بین‌المللی رقابت نمایند.

در خصوص صنایع داخلی باید بعرض برسانم که این اصل مهم مدت‌های مدیدی است بیاد فراموشی سپرده شده است ماقبل صنایع فوق‌العاده آبرومندی را داشتیم از قبیل پارچه‌بافی و حریربافی و چرم‌سازی و غیره که میتوانستند با مصنوعات خارجی بطور شایانی رقابت کنند ولی متأسفانه دولت‌های گذشته از ورود اجناس خارجی جلوگیری ننموده و بدین ترتیب صنایع داخلی را متزلزل نمودند. سابقاً هزاران نفر با حمایت صنایع داخلی امرای معاشی مینمودند برای نمونه کارخانه‌های پارچه‌بافی آذربایجان مخصوصاً در بخشهای اسکو و آذرشهر این‌عده فاقد زندگی شده عده‌ای بیکار و سربار جامعه شده‌اند. آنقسمت از برنامه دولت که راجع به اصلاح قانون انتخابات است شایان هر گونه تقدیر و تحسین میباشد آرزوی ملت ایران و نیات عالی‌ه شاهنشاه بر این است که نمایندگان واقعی مردم در قوه مقننه شرکت کرده بتوانند خواسته‌های مردم را بمرحله اجرا در آورند.

برای تعمیم این منظور باید قوانین کشورهای مترقی دنیا را مطالعه کرد با اوضاع و احوال این مملکت انطباق داد تا دست قوه مجریه از هر گونه تعدی و تجاوز کوتاه شود و بدین ترتیب نمایندگان واقعی ملت بقوه مقننه دسترسی پیدا کنند امیدوارم که دولت در اجرای این این منظور هر چه زودتر یعنی در اوایل سال جاری قانون اصلاح انتخابات را بمجلس تقدیم نماید.

در برنامه دولت قید شده است که باتهییه برنامه پنج‌ساله تدابیری اتخاذ خواهد شد و پروژه‌هایی ایجاد میشود که از هجوم ساکنین دهات به شهرها جلوگیری شود من در جریان مبارزات انتخاباتی در دهات و قصبات

حیران عدم توجه به گذشته بعمل آید البته نمیتوان گفت که کاری در آذربایجان نشده باید منصفانه قضاوت کرد تصدیق میکنم که امتداد راه آهن آذربایجان کمک مؤثری در اقتصاد آن سامان بوده است تصدیق میشود که ایجاد دانشگاه موجب تسکین آلام محصلین آذربایجانی بوده است ولی نیازمندیهای مردم بحدی است که با توجه بخدماتی که شده است مردم اذعان نموده از دولت خدمتگزار خود در تحت رهبری شاهنشاه که هدفش عمران و آبادی مملکت است توقع عطف توجه بیشتری دارند به ما نمایندگان تأکید شده است که همراه بخدمت چند روز با آذربایجان رفته تا سران قوم بتوانند با ما تماسی داشته تقاضاهای خود را بوسیله نمایندگان خود به سمع اولیاء مملکت برسانند.

ما تعهد داریم که در موقع طرح بودجه مملکت و در موقع وضع هر قانون تأمین سهمیه آذربایجان را خواسته کنیم و توقعات آنها را بعرض شاهنشاه مفهم برسانیم از نمایندگان ملت استمداد کنیم تا در آتی نزدیک آذربایجان آبادتر و آن منطقه زرخیز با استعداد طبیعی که دارد و با مردمان غیور و شرافتمندی بیش از پیش مشعلدار حفظ استقلال و عظمت مملکت باشند البته جناب آقای شریف امامی دولت شما چند ماهی پیش نیست عهد دار خدمات است امیدوارم دولت فعلی شما که هدفش خدمت به مملکت است دوران طولانی برای طرح برنامههای خود داشته باشد جناب عالی مطمئن باشید ما نمایندگان آذربایجان با مطالعه برنامه ای که دولت تنظیم نموده است اعم از سیاست داخلی یا خارجی خود را مصمم به پشتیبانی و حمایت از دولت شما دانسته ولی تقاضای ما اینست که در انجام توقعات مشروع آذربایجان کمال توجه مبذول گردد.

بنده و رفقای بنده موقع تودیع و خداحافظی با مردم ب مردم آذربایجان قول دادیم که این مطالب را اینجا بگوئیم این است که استدعا میکنم بعراض من توجه بفرمائید تکرار مکررات هم باشد ما ب مردم قول داده ایم که این مطالب را اینجا بگوئیم این در دحل پنج میلیون آذربایجانی است و بشر اقم بنده خجالت میکشم و صدیک دردو مطالب را نخواستم این جا بگویم تصمیم دارم اینها را ضمن نامه

کتبی به آقایان وزراء عرضه بدارم

عبدالرحمن فرامرزی - بروید بنادر جنون تا بدانید آذربایجان بهشت است

بهداری - انشاءاله آنجا هم بهشت شود ما آرزو مندیم تمام ایران بهشت بشود: آذربایجان لار و بندر عباس و لنگه همه اش مال ملت ایران است، در قانون بر نامه هفت ساله دوم برای دانشگاه تبریز ساختمانی پیش بینی شده بود حال که بر نامه روهه اتمام است ولی ۱۲ سال است با توجه و علاقه ای که شخص شاهنشاه بدان دانشگاه تبریز دارند ساختمان این دستگاه شروع نشده الان هم اگر آقا تشریف ببرید ملاحظه خواهید فرمود که يك باغی را دورش نرده کشیده اند و اسمش را گذاشته اند دانشگاه تبریز و در يك طرفش هم اصطبل هائی از زمان سلطنت محمد علی شاه بوده که آنجا را دانشکده کشاورزی درست کردند این مجموع هسته دانشگاه تبریز را تشکیل میدهد، آقا شما برای آنجا دانشگاه درست کرده اید ساختمانش را هم بسازید همه اش پرونده ها در جریان است بنظر من متجاوز از ۱۰ - ۱۵ من پرونده ساختمان دانشگاه تبریز است و بین سازمان برنامه، استانداره وزارت فرهنگ و سایر مقامات در جریان بوده و تا امروز هم نمی شود گفت که دانشگاه تبریز بجائی رسیده است (اشاره به آقای پورسرتیپ) چشم این راهم عرض می کنم، نه ما ایانداریم آقای پورسرتیپ بنده حاضر م روی وفا و صفا هیچ چیز را ایان نمی کنم به جناب عالی هم ارادت دارم و همکاری های جناب عالی و جناب آقای فرامرزی را هم فراموش نمیکنم اما مطلبی را هم جناب آقای افتخار هشترودی در خاتمه بیاناتشان فرمودند و آن موضوع تأمین حقوق فرهنگیان است، حقیقه که معلم طبقه ای زحمتکش، مری و پدر ثانی اطفال که مردان و رجال آینده کشور هستند می باشند، آنها را تربیت میکنند، بنده خودم که در تبریز يك معلمی دارم که در محضر آن استاد بزرگوار الفبارا یاد گرفتم الان هم باز در دبیرستان رشديه تبریز سمت معلمی کلاس تهیه را دارد، این بیر مردی است که حالا حقوقش رسیده به ۲۴۰ تومان، و البته اینها مردمان متدین و با ایمان و خدا دوست و با شرفی هستند که با این هزینه زندگی و وقت حقوق زندگی میکنند و من خجالت میکشم از این مرد که پیش من آمد

و ادار می نمایند که این مخالفت را امروز ابراز و مطالبی را درباره حکومت آقای مهندس شریف املی بگویم و دین خود را به ملت ایران ادا نمایم.

آقایان تصور نمیکنم جای تردید باشد که کسی را می توان شایسته امر سیاست و مخصوصاً لایق زمامداری دانست که حائز شرایط لازم برای عهدداری این امر خطیر و واجد صفات بارز و توانائی کامل در ایفای این وظیفه سنگین بوده باشد.

قبول مسئولیت مملکت داری آماده گی و استعداد و نیروی خاصی لازم دارد که چنانچه کسی با علم باینکه دارای چنین استعداد و قدرتی نیست زیر بار این تعهد برود در اثبات دو چیز کوشا و ساعی خواهد بود :

اول - عدم علاقه با برو و حیثیت اجتماعی خود و دوم بی عقیدتی بحفظ حقوق و مصالح ملت و مملکت.

در مورد دل بستگی بشرف و حیثیت اجتماعی خود، اگر زمامداری سهل انگاری نمود مسلم است که بمقام و موقع فردی خویش در جامعه خیانت کرده است و خود او بیش از همه کس باید ازین بابت متألم و متأسف باشد اما در باره بی علاقگی نسبت بمصلحت جماعت و منافع ملت قاطبه مردم متأثر و درمواخذ و بازخواست او محقق و مجاز خواهند بود. این نیز مسلم است که هر رئیس حکومتی که در حفظ آبروی خود نکوشد هرگز برای حراست کشور و احترام ملت همت نخواهد گذاشت.

درباره مردان سیاسی بیش از هر چیز بتفکر صحیح و موقع شناسی و قدرت نفس ایشان باید نظر داشت و ارزش توانائی آنان را با توجه باین خصایص تقویم کرد و گرنه ممکنست کسانی یافت شوند که از لحاظ پاره ای اطلاعات و قسمتی از صفات و ملکات بصورت ظاهر، مردم خوبی باشند ولی سیاستمداران بدی از کار درآیند لذا کاملاً باید متوجه بود که (زمامدار خوب بودن) غیر از (مرد عادی خوب بودن) است.

اما نظر بنده در مورد نخست وزیر آقای مهندس شریف املی گرچه برنامه دولت و ترکیب کابینه ایشان خوب بنظر میرسد و خود ایشان هم میل دارند بمصداق خدمتای یک کشور واقع شوند ولی هیچیک از اینها دلیل بر آن نیست که آقای شریف

اصلاً لباسی نداشت و بقدری عزت نفس دارد که از هیچکس چیزی قبول نمی کند، البته يك عده هم معلمین جوان و تازه کار هستند که یادوست، سیصد تومان در کلیس، میزند، اجر، سراب دارند کار میکنند اما بوجه اگر ندری ادا از جاهای دیگر بزنید و البته مملکت ایران عوض ساختن اینهمه ساختمان در تهران مدرسه میخواهد، سد میخواهد، مسکن می خواهد، استدعا می کنم بروید دنبال اینها، وسائل ارتباط مردم را فراهم کنید با این گرفتاریهایی که داریم، بیائید همگی دست بدست هم بدهیم عوض گشاد بازی و عدم توجه نمیدانم چه بگویم، نمیخواهم تنقید بکنم مملکتی که عواید سرشار دارد، نفت دارد باید همه چیز داشته باشد و باین روز افتاده است بهر تاجری نگاه کنید می بینید ورشکسته است مخصوصاً تجار آذربایجانی که مقیدند و علاقه دارند درزندگیشان همه چیز را بدهند با آنها نگویند ورشکسته، الان قیمت اعظم تجار آذربایجانی ساکن تهران یا ورشکسته یا توقیف هستند، باید باینها يك توجهی بشود بیخود درهای این مملکت را باز گذاشتیم و ارزشها خارج شد این است که بنده استدعا می کنم نسبت بموضوع معلمین توجهی بفرمائید و يك راهی هم که بنظر بنده میرسد این را پیشنهاد می کنم (نخست وزیر - اقدام شده است) بسیار خوب بنده با وعده ای که جنابعالی فرمودید دیگر نمی خواهم تجدید مطلع کنم و عراض خودم را خاتمه میدهم موقیبت جنابعالی و همکاران آقا را در راه عظمت و از دیاد ترقیات مملکت از خداوند متعال خواستارم (احسنت، احسنت).

رئیس - آقای دادفر

دادفر - بنده عرضی ندارم

رئیس - آقای اللهیار صالح

اللهیار صالح - برای بنده بسیار ناگوار است که با هیئت دولتی مخالفت کنم که رئیس آن علاوه بر نسبت خانوادگی سالها با من روابط دوستانه داشته و یکی از وزیران برجسته آن بزرگوار است که در چند دوره تصدی وزارت بهداشت خدمات مهمی مخصوصاً در امر جلوگیری از کشت و استعمال تریاک نموده است و اغلب وزیران دیگر هم بحسن شهرت و نیکنامی شناخته شده اند، ولی حکم وجدان و سوگندی که برای حمایت از قانون اساسی و اصول حکومت مشروطه یاد کرده ام پیرا

يك عده آقایان هم اینجا نشسته‌اند حالا دیگر این حرف‌ها زیاد موردی ندارد.

صالح - میفرمائید بخشنامه را قرائت نکنم؟

رئیس - چرا قرائت کنید. ولی این جریان بوده و ربطی هم به هیچک از این آقایان ندارد.

صالح - بنده نظری به هیچک از آقایان ندارم يك مطالب اصولی است که می‌خواهم عرض کنم.

شماره ۱۰۲۵۱۲۵-۱۰۲۴۱۰۳۹

در اینموقع که انتخابات دوره بیستم مجلس شورای ملی آغاز میشود لازم میدانم مراتب را برای توجه کامل کلیه مأمورین دولت تذکر دهد. خواهشمند است دستور فرمائید مراتب زیر را به عموم دستگاه‌های وابسته مأمورین مربوطه ابلاغ و موکدا یاد آور شوند که جزء به جزء آنرا نصب‌العین خود قرار داده و از آن تحلف نکنند چه در صورت تحلف بلا درنگ از کار بر کنار و تحت تعقیب مقامات قضائی قرار خواهند گرفت:

۱- دولت در اجرای قانون اساسی و بمنظور برقراری یکی از ارکان سه‌گانه مشروطیت مکلف و موظف است هر چه زودتر امر انتخابات را انجام دهد و بدوره فترت خاتمه بخشد بنا بر این چون دولت قانونا مسئولیت انتخابات را بعده دارد مایل است این مسئله مهم اجتماعی را که در حقیقت امر حیاتی بشمار میرود به بهترین وجهی بانجام رساند بهمین جهت عموم مأمورین باید در اجرای نظر دولت که اصول آن عبارت از بی‌طرفی و بی‌نظری کامل و رعایت نظم و انضباط و عدم مداخله و صرفا اعمال نظرات و اجرای صحیح قانونی است سعی و اهتمام نمایند.

۲- باید دانست که از نظر دولت کاندیدای حزبی و غیر حزبی بهیچوجه تفاوتی ندارند و این دولت که بعنوان دولت بیطرف مصدر کار شده و تاکنون این اصل را از هر حیث رعایت نموده همه افراد را از نظر استفاده از حقوق قانونی و اجتماعی خود مساوی میدانند و مزیتی از این جهت برای هیچکس قائل نیست و تصمیم راسخ دارد. همه مردم را اعم از رأی دهنده و کاندیدا از هر طبقه و صنف و دسته‌ای باشد برای تمتع از حق خود در حدود قانون حمایت کند و از اخلاص و بی‌نظمی و اعمال نظر و غرض و تبعیض و ایجاد

امامی استحقاق زمامداری را نداشته باشد دولت وی بتواند در راه ادای وظایف مشکل خود توفیقی حاصل کند.

تاکنون بارها دیده شده است که نخست‌وزیران پس از معرفی کابینه خود بمجلس بر نامه مشعشی برای اصلاحات با عباراتی کم و بیش جالب و مطالبی امید بخش قرائت کرده ولی کمترین موفقیتی در اجرای برنامه بدست نیاورده‌اند. اکنون باید ببینیم آقای مهندس شریف امامی آنچنان نخست‌وزیری هستند که عملا بتوانند بر مشکلات امور فایز آیند و با رعایت موازین قانونی قدمهایی در تأمین خواسته‌ها و حقوق ملت بردارند یا نه؟

بعقیده اینجانب بحکم تجارب حاصل از سابقه نخست‌وزیری چندماهه ایشان جواب این سؤال منفی است زیرا همه میدانیم که تشکیل دولت ایشان بلافاصله بعد از استعفای دواتی بود که بعلت بطلان انتخابات تابستانی مجبور به استعفاء گردید و ملت ایران از آقای مهندس شریف امامی انتظار داشت که در چنین موقعی انتخابات جدید را با کمال بی‌غرضی و بیطرفی پایان برساند.

دولت آقای مهندس شریف امامی بهر قیمت بایستی برای تسکین التهایی که بر اثر فضاحت و رسوائی انتخابات تابستان در فکر و روح ملت ایران پدیدار شده بود نهایت مجاهدت را بکار میبرد و دست کم اگر خود را قادر به ایفای این تکلیف نمیدید استعفا میداد و از پزنگاه بدنامی جان بدر میبرد. ولی با کمال تاسف باید بگویم که بر اثر دخالت‌های غیر قانونی و آزادی‌کشی‌های شدیدی که به وسیله عمال دولت ایشان انجام شد موجبات تنفر عمیق ملت را فراهم ساخت. (عده‌ای از نمایندگان اینطور نبود) و قیافه سیاسی ایشان را در نظر مردم بکلی تغییر داد.

آقای مهندس شریف امامی در آستانه شروع انتخابات بخشنامه‌ای تحت شماره ۱۰۲۵۱۲۵ خطاب به وزیران و استانداران و فرمانداران صادر و در ضمن آن مقامات دولتی را از دخالت غیر قانونی در امر انتخابات ممنوع کردند که من در اینجا بخشنامه مذکور را قرائت میکنم:

رئیس - آقای صالح. يك انتخاباتی شده و گذشته

امیدوار شدند و انتظارات عمومی بسوی ایشان معطوف گردید. ولی وقتیکه انتخابات آغاز شد مردم مشاهده کردند که کوچکترین اثری بر بخشنامه رئیس دولت مترتب نگردید و وزیر کشور ایشان با شدت و خشونت هر چه تمامتر انواع قانون شکنیها و حق کشیها را مرتکب شد.

مخصوصاً در پایتخت مملکت که قبلاً احتمال میرفت تجاوز به حقوق افراد بدان سهولت و خشونت که در شهرستانها میسر است در تهران میسر نباشد معذک با کمال تأسف دیدیم که با چه صحنه سازی و پشت هم اندازی حقوق مردم پایکوب قهریهاوس مجریان امور گردید.

مردم پایتخت بتصور اینکه دولتیان شیوه رعایت آزادی انتخابات را پیش میگیرند بجنب و جوش افتادند تا از مهمترین حق خود یعنی انتخاب نمایندگان استفاده کنند بخصوص طبقه فاضل و روشنفکر و دانشگامیان و بازاریان (که حق مسلمی بر حکومت مشروطه ایران دارند) و گرد آزاد مردانی که بنام جبهه ملی فعالیت می کردند (همهمه نمایندگان - زنگ رئیس - دعوت بسکوت)

رئیس - آقایان شلوغ نکنید

جمع آمده و جلساتی برپا ساختند، (کاظم مسعودی) جبهه ملی خیانت کرد (همهمه نمایندگان)

رئیس آقایان سکوت و نظم مجلس را حفظ کنید هر کس جوابی دارد بگوید اگر تظاهری کنید مجبورم اخطار کنم و بعد مطابق آئین نامه رفتار کنم.

صالح این آقایان با رعایت کلیه قوانین و نظامات مملکتی محلی برای خود تهیه کردند و مردم برای استماع اصول افکار و آگاهی بطریق عمل آنان حسن استقبال کم نظیری نشان دادند چنانکه بشهادت ناظرین چنین اجتماعات با نظم و پرشور در سالهای اخیر بی سابقه بوده است. نظم و ترتیبی که از طرف هزاران نفر مردم تهران در این جلسات دیده شد دال بر رشد ملی و علاقه مردم به خواستههای جبهه ملی بود آن خواستهها چه بود؟ فقط و فقط اجرای حقیقی قوانین اساسی مملکت و احترام و رعایت مفاد اعلامیه جهانی حقوق بشر.

ولی انجمن انتخابات تهران شرایط انتخابات آزاد

مضیقه و هر گونه عملی که بحق قانونی اشخاص لطمه وارد سازد یا آنها را از آن محروم نماید جداً و شدیداً جلوگیری بعمل آورد و بالاخره وظایف قانونی خود را با کمال صراحت و شهامت انجام دهد.

۳- فرمانداران که وظیفه سنگین در این امر مهم و اجتماعی و قانونی بعهده دارند باید وظایف خود را با کمال بی طرفی اجرا سازند و بهیچوجه حب و بغض، غرض و نظر و نفوذ و تشبث اشخاص را در اجرای این وظیفه قانونی و وجدانی دخالت ندهند در تعیین انجمن نظار نظر قانونگذار را که در واقع تشکیل انجمن از اشخاص مورد اعتماد مردم بوده است رعایت نمایند.

۴- با استثنای مأمورینی که قانون برای آنها در انتخابات وظایفی تعیین نموده سایر مأمورین جز در مورد استفاده از حق فردی خود (دادن رأی) مطلقاً نباید در امر انتخابات و کشمکش اشخاص و دسته بندیها وارد شوند. امید است بیاری خداوند متعال و همکاری مأمورین شرافتمند کشور این دولت بتواند همانطور که در نظر دارد انتخابات این دوره را طبق اصولی که قانون معین کرده و مقرر داشته بانهایت بی نظری انجام رساند و این افتخار را برای همیشه بدست آورد. نخست وزیر - مهندس شریف امامی

پورسرتیپ - همینطور هم شده؛ تذکر نظامنامه ای

دارم

رئیس - ماده اش را بفرمائید

پورسرتیپ - ماده ۸۰ و ۱۷۲

رئیس - منظورشان این است که قطع کلام و توهین و استعمال الفاظ زشت و تظاهراتی که مخالف بینظمی مجلس باشد ممنوع است.

پورسرتیپ - در این مورد میخواهم توضیحاتی عرض کنم.

رئیس - تریبون برای این است مجلس جای بحث و استدلال است البته بیانات نباید خارج از نزاکت باشد بیانات ایشان هر وقت که تمام شده کس مخالف است میآید اینجا مطالبی دارد میگوید

الهیاری صالح بعد از صدور این بخشنامه بار دیگر مردم

دانشگاه و تعطیل مرکز علم و دانش و زندانی کردن بازاریان و شخصیت‌های ملی و فرزندان ما که هنوز عده‌ای از آنها در زندان هستند گشاده‌شد؟

رئیس - اینها مربوط بهم نیست و صحت ندارد آقای صالح اینها صحت ندارد.

الهیاری صالح - بدانند که حقوق می‌دهند تا بتوانند به حقوق و تکالیف خود آشنا شود و چون آشنا شود و طالب آن حقوق گردید و خواست در جهان عقل و ایمان آزادزندگی کند بی‌دانش می‌کشید و می‌گوئید تو حق نداری دم از قانون اساسی بزنی.

آقای نخست‌وزیر آیا میدانید در چه راه خطرناکی قدم بر میدارید؟ آیا میدانید بباستن زبان و شکستن قلم مردم چه مرامی را تقویت می‌کنید؟ آیا متوجه هستید که انتساب خیرخواهان ملت بجمعیت‌های افراطی چه خطراتی را دربر دارد.

مبارزه با کمونیسیم راهش این نیست فکر را با فکر باید مقابله کرد با بیان عقاید و برخورد مرامها در حدود نظم و قانون هم عقده‌ها از دل گشوده میشود و عصیان و طغیان روی نمی‌کند و هم نظرات تعدیل و راه صواب ظاهر می‌شود.

آقای نخست‌وزیر آیا میتوان تصور کرد که نظام خودکامی و حکومت وحشت و ترور افکار داروی درد اجتماع است؟ اگر این طرز فکر صحیح بود در اجتماعات بشری از اعمار قدیم تا کنون هیچ تحولی حاصل نمیشد و هیچ استبدادی بمشروطیت و هیچ دیکتاتوری بدموکراسی و هیچ بردگی با آزادگی مبدل نمی‌گشت.

علی‌رغم کوششهای فراوان مخالفان خورشیدحریت و مساوات در سراسر جهان درخشیدن گرفته و حتی قاره سیاه را نیز روشن کرده است و صاحبان افکار منحط و ناساز در مقابل قدرت ملتها تاب نیاورده بمقتضیات عصر تسلیم شده‌اند.

اکنون آنچه مورد بحث است اینست که باید فهمید آیا آقای مهندس شریف امامی واقعا مایل و علاقمند بعدم دخالت دولت و انجام دادن انتخابات آزاد بوده‌اند یا نه؟

اگر ایشان عقیده بر عایت اصول دموکراسی و

را تأمین نکرده و چون نمایندگان مردم نزد رئیس انجمن، وزیر کشور و نخست‌وزیر شکایت بردند بایستی اعتنائی و جوابهای سر بالا مواجه گردیدند. حتی روزنامه‌ها بدستور مأمورین دولت از درج اعلانات حاوی اسامی نامزدان نمایندگی که سرسپرده دولت نبودند امتناع کردند این توهینها روشنفکران و بازاریان و دانشجویان راست بخشم آورد. چهارروز قبل از اخذ رأی باشگاه جبهه ملی توسط مأمورین پلیس اشغال گردید و زدن و بستن و گرفتن مردمی که جز اجرای قانون و استفاده از حق خود قصد خواهشی نداشتند شروع شد. سران جبهه ملی پس از تحریم انتخابات در مجلس سنا متحصن شدند. دانشجویان بعلامت همدردی تظاهراتی کردند و خواستار آزادی انتخابات شدند.

بازار تهران بعنوان اعتراض تعطیل عمومی کرد (گرچی - بازار تعطیل نشد آقا)

ولی دولت آقای شریف امامی عوض اینکه بنده استه‌های مردم توجه کند در هوای سرد زمستان با اتوموبیل‌های آب پاش آتش نشانی و چوب و باتون بجان مردم افتادند صدها نفر را گرفتند و زندان‌ها را پر کردند، حرمت مجلس سنا را از بین بردند و با متحصنین همچون زندانیان رفتار کردند. اینها عین حقیقت است.

مقاومت منفی مردم دلیر تهران در سراسر جهان انعکاس یافت و جراید و مجلات خارجی این واقعه مهیما که در یک کشور دموکراسی در این عصر و زمان از شکست ترین شکستی هاست به اطلاع جهانیان رسانیدند و عجیبتر اینکه همه باین موضوع توجه کردند جز دولت آقای مهندس شریف امامی.

آقای نخست‌وزیر وزیر رفتاری که در طی انتخابات این دوره از طرف شما و وزیر کشور سابق شما بظهور رسید فاصله مردم را از دستگاه بنحو خطرناکی بیشتر کرد.

آیا با ضرب و شتم و هتک حرمت دانشجویان و طبقه فاضل و بسواد کشور آرام شد و ظاهر آراسته گردید و نا رضایتیها از میان رفت؟

میدانید که این مجلس شورای ملی بی‌بهای بستن

منتخب آن خطه پشتیبانی خود را از این دولت صالح اعلام می-داریم - در خانه اگر کسی هست يك حرف بیس است (صحیح است)

اینك میپردازیم باصل مطلب-

در مورد موازنه جمع و خرج کشور و سعی در افزایش درآمد از طریق وصول صحیح مالیاتها همکار عزیزم جناب آقای بهادری مطالب مشروحي ایران نمودند و راهنمایی-های لازم را متذکر شدند و دیگر مورد باقی نمانده ولی در مورد هزینه های زاید و بیهوده و صرفه جوئیهای کامل در هزینه های عمومی کشور بنحوی که مواجبات تعادل بودجه و سلامت وضع مالی کشور تأمین گردد باید مطالب چند گفته شود در گذشته بقدری در هزینه های بیجا افراط شده که همیشه کارهای اساسی و تولیدی بعلمت عدم تکافوی بودجه در بوبته اجمال مانده است بطوریکه دولت فعلی در کابینه قبلی خود مصادف با مشکلات و بحران مالی عجیبی شده بود که حتی برای هزینه های ضروری و وارد کردن داروهای خیلی لازم سخت در مضیقه ارزی قرار گرفته بود خوشبختانه جناب آقای مهندس شریف امامی در ماده اول برنامه دولت خود موضوع تثبیت اقتصادی مملکت را قید نموده اند

وضع اقتصادی کشور در اثر اهمال و سیاستهای غلط اقتصادی مسئولین سابق بوضعی دچار شده بود بطوری که در بالا اشاره شد اگر دولت حاضر در بدو زمامداری قبلی خود تصمیم سریع اتخاذ نمی کرد معلوم نبود وضع ارزی کشور چه خالی پیدا میکرد اینجانب در مدت چند ماهی که در آذربایجان بودم و تماسی که با تجار و اصناف آنجا داشتم باین حقیقت تلخ پی بردم که وضع اقتصادی آن منطقه زرخیز بقدری خراب و وضع کسبه بطوری ابلهانه است که حدی بر آن متصور نیست دولت باید بطوریکه در ماده اول برنامه خود قید نموده توجه عاجلی بوضع اقتصادی مملکت بکند و از تمرکز امور در مرکز که باعث از بین رفتن تجار و اصناف شهرستان ها شده جلوگیری نماید دروازه های کشور را برای ورود بی حساب بنجله های خارجی باز نگذارد و باین وسیله از حیف و میل ارز کشور جلوگیری کند در نتیجه وضع اقتصادی سالمی را بوجود بیاورد تا از توقفهای بی دردی جلوگیری گردد.

مشروطیت نداشتند و حق انتخاب نماینده برای ملت قائل نبودند آیا صدور بپخشنامه از طرف ایشان جز تظاهر آمیخته بساده لوحی برای اغفال مردم مفهومی دیگر میتواند داشته باشد و آیا باین ترتیب کسیکه معتقد باساسی ترین حق مردم در حکومت پارلمانی نباشد چگونه میتواند در رژیم مشروطیت عهده داری ریاست دولت گردد و از مجلس شورای ملی رأی اعتماد بگیرد.

و اما چنانچه منشاء صدور بپخشنامه ایشان اعتقاد بحفظ آزادی ملت در تعیین سرنوشت خود و احترام به سنن مشروطیت بوده و در اعمال این نظر قدرت و کفایت نداشته اند و وزیر کشور کابینه علی رغم ایشان دست بجرائم متخلف زده و سلب آزادی مردم را کرده و گوش بنحست وزیر نمیداده است در اینصورت مسلم و محقق میشود که آقای شریف امامی فاقد اراده و قدرتی هستند که برای اداره امور کشور لازم است و بهیچوجه نمیتوان توقع داشت که در اجرای برنامه دولت خود کوچکترین توفیقی حاصل کنند والسلام

رئیس - آقای مهندس اردبیلی

مهندس اردبیلی - در اینموقع که دولت برنامه خود را تقدیم ساحت مقدس شورای ملی نموده و اینك در دسترس نمایندگان محترم قرار گرفته با مطالعه دقیق در مواد تدوینی بنام موافق مشروط چنین بنظر رسید مطالب چندی بهیئت دولت تذکر داده شود زیر اهداف اصلی مجلس و مجلسیان ارشاد و راهنمایی دولتها بوده و شاور هم فی الامر باید در این مکان محترم سر لوحه برنامه طرفین قرار گرفته و مشکلات کشور را در تمام شئون اعم از سیاسی و اجتماعی بحث و فحص نموده و در حل معضلات مملکتی همکاری صمیمانه بین مجلس و دولت وجود داشته باشد و الا از رژیم مشروطه و مجلس بمعنای واقعی نتیجه گرفته نخواهد شد. (صحیح است)

اما جناب آقای اللهیار صالح سرور عزیز و همکار محترم! آنجناب راجع بانتهایات صحبت فرمودند بطوریکه همکاران عزیزم متذکر شدند (صحیح است) دولت جناب آقای شریف امامی با کمال بی نظری و با کمال آزادی انتخایات را انجام داده اند که نمونه آن انتخایات کاملاً آزاد کاشان و تبریز بود و عموم آذربایجان از این امر دولت کمال تشکر و امتنان را دارند و ما نمایندگان

آقایان نمایندگان محترم وضع مالی مردم خوب نیست اصناف و کسبه تیریز بطوری که اینجانب برای العین دیدم در وضع خیلی بدی هستند قطعاً وضع سایر شهرستانها نیز بهتر از آنجا نیست حقایق را باید گفت و دولت را متوجه جریان نمود تا اقدامات لازم را بنماید در مقابل این واردات بی حساب صادرات کشور ضعیف است در شهرستان تبریز اگر بانكهای خصوصی یا دولتی این اعتبارات مختصر راهم قطع نمایند عموم اصناف و تجار در معرض ورشکستگی قطعی قرار میگیرند من از دولت جدا خواستارم تصمیمات سریعی در راه بهبود وضع اقتصادی مملکت اتخاذ نمایند و باین وضع آشفته فعلی خاتمه دهد و اطمینان دارد با شخصیتهای اقتصادی مانند جناب آقای دکتر سجادی که در این کابینه عضویت دارند و سرپرستی امور اقتصادی را قبول کرده اند دولت حاضر در این راه توفیق کامل حاصل نماید.

اما در مورد بند (ب) برنامه دولت موضوع تکثیر تولیدات اعم از صنعتی و کشاورزی المتخ باید اذعان نمود که جناب آقای مهندس شریف امامی در دوره وزارت صنایع و معادن قدمهای برجسته ای برای صنعتی کردن کشور برداشته اند و نتایج اقدامات ایشان بتدریج بظهور میرسد و همه ماهه یکی از کارخانجات تولیدی در زم کز افتتاح میگردد و لی باید توجه نمود که نباید تمام این کارخانجات در زم کز تمرکز یابد در شهرستانها هم مخصوصاً در آذربایجان که بیکاری بحد اعلی رسیده و کارخانجات موجود از سابق بعلت فرسودگی و عدم توجه بیشتریکی بعد از دیگری تعطیل میگردد باید این برنامه بصنعتی کردن کشور عملی گردد تا بتوان از بیکاری و پریشانی مردم جلوگیری نمود و باید تصدیق کرد که جناب آقای شریف امامی بپاداش خدمت در راه صنعتی کردن کشور بمقام نخست وزیری نایل شدند.

موضوع کشاورزی - بنده می توانم ادعا کنم که در کشور ما باین وسعت و عظمت که یکی از بزرگترین ممالک کشاورزی محسوب میشود متأسفانه حتی یکصدم زمینهای قابل کشت تاکنون مورد استفاده قرار نگرفته است زیرا در گذشته برنامه صحیح و اصولی برای کشاورزی نداشته اند تبلیغات کشاورزی در این کشور بیش از عمل ساری و جاری

است بمقیده من اگر دولت بایک برنامه منظم و قابل اجرا بوسیله اشخاص بینظر و مطلع از امور کشاورزی اقدامات اساسی برای از دیاد تولیدات کشاورزی و استفاده از زمین های بیشتر و مکانیزه نمودن امر زراعت و استفاده از کود های شیمیائی و اصلاح بذر و آشنان نمودن کشاورزان باصول جدید کشاورزی و وسایل فنی بنماید میتواند اطمینان حاصل کرد تولیدات کشاورزی کشور افزایش قابل ملاحظه پیدا خواهد کرد همچنین دولت باید از کشاورزان حمایت نماید اعتبارات بانكهای کشاورزی شهرستانها را زیاد نماید تا با دادن وامهای طویل المدت با بهره کم بیکشاورزان واقعی بنیه مالی آنها را تقویت نماید تا بتوانند بتپیه و وسایل کشاورزی اقدام نمایند همچنین برای کشاورزان فعال باید جایزه تعیین کنند و محصول خوب را بقیمت خوب بخرند و باین وسیله زارعین را تشویق کند نه اینکه مثل سیاست غلط یکی از وزرای سابق انحصارات که بدون توجه بوضع اقتصادی مملکت از خرید گندم خودداری نمود و زارعین و کشاورزان را مایوس کرد و نتیجه این شد که سطح کشت پائین آمد و با کمبود محصول مواجه شدیم و ناچار بخرید گندم از خارج گردیدیم.

بخداسو کند قابل تأسف و تأثر است کشور کشاورزی ما که باین وسعت و استعداد طبیعی که دارد و اگر توجه شود می تواند آذوقه یک صد میلیون نفوس را تامین نماید برای آذوقه بیست میلیون جمعیت خود که سه چهارم آنرا طبقه کشاورزان تشکیل می دهند از خارج غله وارد کنند این نیست مگر عدم توجه بوضع کشاورزی کشور خوشوقت جناب آقای مهندس شریف امامی در برنامه خود باین مساله اساسی اشاره نمود و ماده ۲ برنامه خود را اختصاص باین موضوع داده اند انشاءاله امید است با اقدامات اساسی دولت ایشان وضع کشاورزی کشور رونق گیرد.

جناب آقای وزیر کشاورزی

محصول زراعت ما باید آنقدر زیاد باشد که همه ساله مقدار معتدبایی صادرات داشته باشیم نه اینکه مواجبا کمبود محصول گردیم ضمناً باید توجه فرمائید شرایط بانكهای کشاورزی مثل ملل راقیه بقدری سهل و ساده باشد تا بمحض مراجعه زارع وجه مورد تقاضا در اختیار او قرار گیرد نه اینکه زارع روزها بلکه هفته هادر حومه بانك سرگردان شده و بیش از وام دریافتی خود

زرخیز که در گذشته مایه افتخار ایران بود توجه بفرمائید و شخص دلسوز و با قدرت در رأس این سازمان قرار دهید که در مغان نشسته و با امر کشاورزی بپردازد و اطمینان داشته باشید تمام آذوقه کشور را میتوان از این ناحیه بدست آورد.

جناب آقای نخست وزیر، در این منطقه دو کانال بسیار بزرگ و مدنی که هزینه آن بیش از یکصد میلیون تومان شده حفر شده ولی آنطور بکشماید و باید مورد استفاده قرار نگیرد (چه گویم که ناگفتنم بهتر است) بعقیده این جانب اگر زمینهای زراعتی مغان در اختیار مهندسین کشاورزی و یا فارغ التحصیلان دانشسراهای کشاورزی مطابق قانون واگذار شود علاوه بر اینکه منطقه مغان یکدشت زرخیز و آباد میشود فارغ التحصیلان دانشکدههای کشاورزی و دانشسراها میزنشین نشده و اشخاص مفیدی بجامعه و مالیات بده دولت خواهند بود.

اما موضوع دیگر تأمین آب از طریق حفر چاههای عمیق و بستن سدها و احداث قنوات میباشد که متأسفانه آذربایجان که بهترین منطقه کشاورزی محسوب میشود از کمکهای لازم برای بستن سدهای سیمینه رود و زرنه رود و تلخ رود و لیقوان چای محروم شده با وجود اینکه آخرین مطالعات در باره آنها بعمل آمده است از شروع اقدامات خبری نیست در ادوار گذشته کمکهای بی نهایتی به بانکهای کشاورزی و رهنی و مخصوصاً ساختمانی آذربایجان بهیچوجه نشده است من میتوانم بجرأت ادعا کنم هر ساختمانی که در تهران بنامی شود ساختمانهای متعددی در شهرها خالی از سکنه میگردد اگر دولت هزینه هائی که برای ساختمان منطقه نارمک صرف نموده است اختصاص به شهرستانها میداد امروز تبریز که دومین شهر ایران است باین وضع اسفناک دچار نمیشد. آقایان شهرستان تبریز که در سابق یکی از شهرهای با عظمت و آباد ایران بود امروز یکی از شهرهای فقیر مانده کشور محسوب میشود (چند نفر از نمایندگان - صحیح است)

در موضوع کوههای شیمیائی که دولت در بر نامه خود بان اشاره نموده است بسیار نظر خوبی است ولی باید مقدمات امر را فراهم کرد کشاورزان را با اصول استعمال صحیح آن آشنا نمود و همچنین با تجزیه خاکهای زراعتی باید فهمید که خاکهای زراعتی فاقد چه موادی هستند و چه نوع کود برای

مخارج توقف در شهر را تحمل نماید این موضوع بسیار قابل توجه است در ادوار گذشته مجلس قانونی در مورد بانکهای کشاورزی و رهنی و ساختمانی تصویب شد که صدی هشتاد سرمایههای خودشان را بشهرستانها تخصیص بدهند تا از این راه بر عمران و آبادی شهرها کمک بشود متأسفانه تا حال این قانون بمفهوم واقعی اجرا نشده و مدیران بانکها در گذشته وظیفه قانونی خود را انجام نداده اند و در مقابل مجلس مسئول میباشد انتظار می رود جناب آقای نخست وزیر باین قسمت توجه مخصوص بفرمائید.

موضوع دیگر مکانیزه نمودن کشاورزی است متأسفانه مملکت مادر حال حاضر يك نمايشگاه معظم ماشينهای کشاورزی دول مختلفه شده که اغلب یا فاقد لوازم یدکی هستند یا اینکه قیمت لوازم یدکی آنها چندین برابر قیمت اصلی است بخاطر دارم در اردیبهشت ماه سال جاری سفری به مغان نمودم و با يك خاطرات تلخ از این دشت زرخیز و پهناور مراجعت کردم اگر دولت های سابق با سازمان وسیعی که بعنوان سازمان عمران دشت مغان بوجود آورده اقدام بکشت و زرع در این منطقه می کردند من بطور قطع اطمینان میدهم که تمامی آذوقه کشور را از آنجا تأمین می کرده ولی متأسفانه يك مشت اشخاص بی اطلاع و بی انصاف در سنوات گذشته هزینه هنگفتی از خزانه دولت صرف نموده اند ولی عایدی را بجیب شخصی زده اند که پرونده های مربوطه بمرجع قضائی احاله و معلوم نیست چه کیفیتی پیدا نموده. آقایان نمایندگان، در دشت مغان که مخصوصاً دیدن آن را برای آقایان آرزو می نمایم واقعاً همه گونه محصول کشاورزی می توان بدست آورد ولی متأسفانه جز صرف هزینه های بیخود بلکه ایجاد هزینه های قلابی و مشکلات بزرگ برای دولت نتیجه ای حاصل نشده است.

در دشت مغان مدیران عامل در گذشته با کمال بی رحمی از خزانه فقیر این مملکت قبرستان عظیمی از ماشین آلات کشاورزی بوجود آورده اند که هر بیننده ای را متأثر و متأسف میسازد.

جناب آقای نخست وزیر باین بار شما و از جناب آقای دکتر سجادی وزیر مشاور با کفایتان میخواهم باین منطقه

در واردات و صادرات مملکت ایجاد نمایند.
جناب آقای شریف امامی: آیا میدانید در گذشته برای بازرگانان صادر کننده کالای ایرانی که یکی از شریفترین طبقه کشور میباشند چه مشکلاتی اعم از کمرنگی و عوارض های گوناگون مخصوصا در امور تصفیه ارزی و غیره فراهم میکردند که دیگر کسی حاضر نبود بصادرات اجناس تولیدی در کشور اقدام نماید امیدوارم همانطوریکه در بر نامه خودتان اشاره نموده اید این مشکلات را حل و این طبقه ممتازه را بیش از پیش تشویق و ترغیب فرمائید (صحیح است)

اما: اما سازمان برنامه:
موضوع سازمان برنامه بقدری در کشور ما زبانزد خاص و عام شده که حدی بر آن متصور نیست و کار افتضاح در نقله کردن پول بجائی کشیده که اغلب مردم کشور از وضع آن اطلاع کافی دارند در قبال نقله شدن سرمایه هنگام عمل مثبت آن بسیار ناچیز بوده و با وجود اینکه در این سازمان در گذشته همه گونه مقدمات برای انجام کارهای مهم میسر بوده نمیدانم چه عواملی از نافع بودن این سازمان بکشور مانع شده است که سرمایه نموده آن صرف هزینه های غیر قانونی و پرسنلی و مطالعات بیمورد و بی نتیجه گردیده و متأسفم از اینکه آثاری از فعالیت این سازمان در آذربایجان مشاهده نمیشود فقط بطوریکه قبلا اشاره شد در دشت مغان هزینه های گزافی گردیده که امروزه برای دولت مشکلی ایجاد نموده است و در همین حال خوش وقتم از اینکه فعلا شخصی در رأس این سازمان قرار گرفته که خود یکی از منقدین سر سخت این سازمان بوده و امیدوارم جناب آقای آرامش باخاطری آرام و با کفایت و درایت خود چرخهای زنگ زده و فرسوده این دستگاه را بجزریان اندازه و این سازمان با مراقبت دولت بیدار فعلی مفید بعمران و آبادی کشور شده و نتایج خوبی از این دستگاه بدست آید.

در مورد راههای کشور:

«آنها که عیان است چه حاجت به بیان است»

خوشوقتم از اینکه اغلب آقایان نمایندگان که از شهرستانهای کشور باین مجلس مقدس تشریف آورده اند

آنها لازم است چه بسا که زارعین بدون توجه باین مسئله با هزینه کودهائی مصرف میکنند که شاید در زراعت آنها مضر تر واقع نشود و علاوه زارعین قادر نیستند کود های شیمیائی بقیمت کیلوئی از شش الی نه ریال خریداری و مصرف نمایند زیرا از نظر قیمت تولید مقرون بصرفه نیست باید دولت توجه نماید که کودهای شیمیائی با ارزاترین قیمت در دسترس کشاورزان قرار گیرد ولو اینکه دولت تحمل ضرر نماید.

در مورد اصلاح بندر و تکثیر نهال میتوان گفت وزارت کشاورزی قدمهای برجسته و خوبی را بر میدارد ولی بعقیده من بهتر است وزارت کشاورزی بجای اینکه بندر رازتنی هشت هزار ریال در اختیار کشاورزان • که اغلب قادر بخرید آن نیستند» بگذارد با تعویض بندر نا مرغوب کشاورزان با بندر اصلاح شده کمکهای شایانی بامر کشاورزی مملکت بنماید و ضمناً توجه نماید اغلب مقررات پیچیده اداری باعث میگردد بندر موقعی بدست زارع میرسد که موقع کشت آن گذشته و مورد استفاده قرار نمیگیرد (صحیح است)

راجع به بند (ج) موضوع تأمین موازنه پرداختهای ارزی که واقعا راهنمای واقعی جریان اقتصاد و تجارتی کشور است موضوع بسیار مهم و اساسی است که متأسفانه در سابق این مسأله مورد توجه قرار نگرفته و ارز کشور بعنوان مختلف از مملکت خارج و صرف هزینه های بیمورد شده که بهیچوجه دردی از دردهای کشور را دوا ننموده است و در این مورد بخصوص داستانهائی دارم که خجالت میکشم از پشت این تریبون توضیح بیشتری بدهم، خوشبختانه دولت فعلی کاملاً متوجه این موضوع شده بهر حال باید کنترل شدید در مصرف ارز بشود و مقررات مناسب و محدودیتهای لازم بمنظور حمایت از محصولات داخلی نسبت بواردات خارجی وضع و بمورد اجرا در آورد دولت باید توجه خاصی با افزایش حجم صادرات کشور داشته باشد باید همه گونه کمک و مساعدت از نقطه نظر تولیدات و مرغوب نمودن کالای صادراتی و استاندارد کردن آن و لغو عوارضات هر رقم که باشد و دادن جوایز خوب برای تولید کنندگان و صادر کنندگان صادرات مملکت را افزایش داده و تعادلی

از خرابی راههای کشور اطلاعات کافی دارند این خرابی راهها که منجر باسقاط وسائط نقلیه و مصرف لوازم بد کی آن میشود سالیانه میلیونها تومان ارز کشور را به هدر میدهد در صورتیکه ما اگر مثل ممالک راقیه راههای خوبی داشته باشیم استهلاك وسایل نقلیه مدتها طول خواهد کشید و همه ساله مبالغ زیادی ارز کشور صرفه جوئی خواهد شد در مورد اسفالت راه بین تهران - بازرگان که یکی از شاهراههای بزرگ کشور محسوب میشود و هر مسافر خارجی یا داخلی که از این راه عبور میکنند از خرابی این راهها شکایت و نالهها دارند و با وجود اینکه در سابق وزرات راه تصمیم گرفته بود که این امر تاسری را اسفالت نماید و وزیر وقت این موضوع را با اطلاع نمایندگان آذربایجان رسانید بود متأسفانه تا حال جامه عمل نبوده است و در صورتیکه دولت وقت همه گونه امکانات را داشته و معلوم نیست عوارض مأخوذه از بنزین برای اسفالت راهها به چه مصارفی رسیده است البته جناب آقای نخست وزیر دستور رسیدگی باین حساب را صادر خواهند فرموده روشن خواهند کرد که این عوارض کسری به میلیونها تومان میزند بجهت محلی مصرف شده است.

در مورد ایجاد همکاری و هماهنگی بین دستگاههای مختلف اقتصادی اعم از بازرگانی و کشاورزی و صنایع و دستگاههای مواصلات و ارتباطات متأسفانه باید عرض کنم بهیچوجه هماهنگی وجود ندارد در گذشته هر وزارتخانه بدون در نظر گرفتن مشکلات کشور و سرگردانی ملت مستقلاً تصمیم اتخاذ میکرد و توجه با اقدامات سایر وزارتخانه ها نداشت و اشخاصی که با دستگاه های دولتی سروکار دارند بقدری از این عدم هماهنگی شکایت دارند که حدی ممتور نیست حالیه امیدوارم جناب آقای مهندس شریف امامی با ابتکار و قدرت خود این هم - آهنگی را فراهم آورد و بسرگردانی و نارضایتی مردم خاتمه دهند.

موضوع مهاجرت کشاورزان مرکز شهرها و تهران این موضوع را نمیتوان کتمان کرد کشاورزان در اثر عدم تثبیت قیمت محصولات خود که اغلب بنازلترین قیمت به فروش می رسانی و در نتیجه مبتلا بفقر و فلاکت میشوند ناچار

شده اند خانه و کاشانه و زراعت خود را بنا را اجتنی ترک و برای پیدا کردن کار بمرکز شهرها و مخصوصاً تهران مهاجرت نمایند اصولاً زارعی که در مزرعه خود باین وضع کشاورزی اقدام بکشت مینماید اگر دوباره هکتار زمین را تحت کشت قرار دهد و با توجه باینکه در دسترس خود بدراصلاح شده ندارد از حاصل رنج خود باید در نامرغوب از هر تخم حداکثر بیش از پنج تخم محصول برداشت نمیتند و اگر حساب کنیم که هر زارع در هر هکتار دو بست و پنجاه کیلو بذر بکار و زمین تحت کشت را سه هکتار در نظر بگیریم هفتصد و پنجاه کیلو بذر لازم دارد حداکثر برداشت محصول وی بیش از سه تن نخواهد بود و اگر هر کیلو گندم را حد اکثر پنج ریال بفروشد عایدی سالیانه او (اگر محصول مصون از آفت سمایی و اراضی باشد) یک هزار و پانصد ریال خواهد بود که این مبلغ تکافوی هزینه کاشت و درو و مخارج سالیانه موشی و کارگر او را نخواهد کرد در نتیجه ناچار شده بشهر مهاجرت و باروزی پنجاه الی هفتاد ریال بکار گیری اشتغال ورزد و این جریان باعث شده وضع کشاورزی ما باین روز افتاده که برای آذوقه خود محتاج بواره کردن غله از خارج شده ایم و امیدوارم دولت بخط و خطاهای دولت های گذشته را با تنظیم طرحهای کشاورزی و اجرای آن جبران نماید و کشاورزی مملکت را از خطر حتمی خلاصی بخشد.

موضوع فرهنگ و تأسیس مدارس حرفه ای و تکمیل کادر دانشگاهها :

روزی در تبریز با دولت وقت که بعنوان رسیدگی بخواسته های مردم بانجا مسافرت کرده بود مذاکره نمودم و گفتم که دبستانهای دهات و قسبات را تبدیل بمدارس حرفه ای نمایند و انجام این کار را حاضر شدم بعهده بگیرم تا محصولین پس از خاتمه دوره تحصیلی اطلاعات عملی از فن کشاورزی داشته باشند ولی این پیشنهاد مثبت مورد توجه قرار نگرفت.

بهر حال امروزه یکی از مشکلات مملکت تهیه نیروی انسانی (یعنی افراد آرموده از نظر فنی چه از نظر صنعت و چه از نظر امور کشاورزی) با وجود اینکه در گذشته همه گونه مقدمات میسر بوده متأسفانه باین موضوع مهم توجهی نشده بطوریکه فعلاً با کمبود افرادی مواجه هستیم و از طرفی آنهایی هم که دارای معلومات فنی هستند در دستگاه های دولتی در قسمت های بکار گمارده شده اند که ابداً با

علیهذا امید است بطوریکه دولت در برنامه خود قید نموده قانون انتخابات مترقی بمجلس تقدیم دارد البته در این مورد بحث خود را موکول بموقع طرح قانون جدید انتخابات میکنم

قانون استخدام کشوری : واقعا مسخره است در کشور ما چند قسم قانون استخدام کشوری وجود دارد هر وزارتخانه برای کارمندان خود قانونی بتصویب رسانیده در نتیجه بعلت ایجاد تبعیض يك نارضایتی عجیبی بین کارمندان دولت پیدا شده مثلا بيك ماشين نويس در يکي از دستگاه های دولتی ۱۲۰۰۰ ريال حقوق میدهد ولی بيك کارمند لیسانسیه در سازمان دیگری يکس از چهارصد تومان حقوق ندارد اگر دولت حاضر موفق شود يك قانون جامع بمجلس بیاورد و این تبعیضات بجهت را از بین ببرد کار مهمی انجام داده است

آقایان - در این کشور حقوق معلم بحدی نا چیز است که قابل بحث نیست اکثریت معلمان کشور حقوقشان از ۴۰۰۰ ريال تجاوز نمیکند این طبقه شریف و اصیل که فرزندان ما را تربیت میکنند و با اجتماع تحویل میدهند بسیار در مضيقه هستند باید حقوق آنها ترمیم شود زیرا با چهار صد تومان در ماه يك معلم نمیتواند به تربیت صحیح فرزندان مملکت ادامه دهد گرفتاری فکر آنها که زائیده قلت حقوق و گرانی مخارج است باید با ترمیم حقوقشان رفع کرده من از آقای نجف وزیر تقاضا دارم در این موضوع توجه لازم مبذول دارند و معتقدم با این تقاضای من عموم آقایان نمایندگان مجلس موافق هستند (صحیح است) در مورد تقویت قوه قضائیه بمنظور تأمین امنیت فردی و اجتماعی همکار عزیزم آقای افتخار هشترودی شرح مبسوطی ایراد نمودند نکته ای که باید تذکر دم اینست که امنیت در کشور ما بمفهوم واقعی حکمفرماست و فعالیت مسئولین انتظامی کشور مورد قدرانی است مخصوصاً خدمات تیمسار سپهبد عزیزی در راه تأمین امنیت قابل تقدیر بوده و بهاداش این خدمات خود میباشد که بمقام وزارت نایل شده اند

در مورد سیاست خارجی کشور امیدوارم دولت با حسن نیت و تفاهم و کفایت و کاردانی خود مخصوصاً در شطالعرب ورود هیرمند سیاست عاقلانه ای پیش گرفته و

معلومات آنها ارتباطی ندارد مثلاً بنده کسی را سراغ دارم که بازرسی ویژه یکی از وزارتخانه های وصولی است در صورتیکه فارغ التحصیل دانشکده کشاورزی میباشید و عادت این امر بطوریکه من تحقیق کرده ام و گذاری پست های حساس بنور چشمهای بیسواد و بی اطلاع از اوضاع کشور میباشد که این طبقه باسواد و فنی را میبوس نموده اند

سپردن کارهای مردم بمردم :

سپردن کارهای بهداشتی و فرهنگی و غیره بمردم بکانه هدف شاهنشاه بزرگ مامیباشد و باین منظور در مجلس قانون انجمن های شهر بتصویب رسیده و در اکثر نقاط کشور انجمن ها تشکیل و شروع بکار نموده بود و معلوم نشد بعداً بچه علت اغلب این انجمن ها منحل و بيك قسم نارضایتی عجیبی فراهم نمودند در جاهائی که انجمن شهر منحل شده بعلت حیث و همین عایدات شهرداریها و وضع مالی آنها مختل و حتی برای پرداخت حقوق رفتگران عاجز ماندند

در موضوع قانون دار و بیمه های اجتماعی :

البته قانون کار کشور ما بحدی از فزونی مترقی امروزه است ولی دولت باید مراقبت کامل نمایند که تمامی کارگران کشور از مزایای این قانون استفاده نمایند وزارت کار باید دستکام های کارگری را موظف نمایند تا مواد قانون کار را در مورد کارگران خود اجرا کنند اصولاً فردی که عنوان کارگر بآن اطلاق میشود باید از مزایای قانون کار استفاده نماید هستند کارگاههایی که هنوز کارگران آنها از مزایای این قانون بهره مند نیستند انتظار دارم جناب آقای وزیر کار اقدامات جدی در این مورد معمول فرمایند

موضوع اصلاح قانون انتخابات :

قانون انتخابات فعلی که پنجاه و چند سال قبل با توجه بشرايط آنروز با در نظر گرفتن اینکه تعداد افراد باسواد در آن زمان بسیار محدود بوده بتصویب رسیده از آن تاریخ تا کنون وضع بسیار فرق نموده مملکت دارای چندین هزار دبستان و دبیرستان و هزاران نفر دانشجو میباشد طبقه باسواد کشور بسرعت زیاد شده و قانون انتخابات فعلی با وضع حاضر وفق نمیدهد و جوی این اصلاح هر موقع که انتخابات شروع میشود بعلت نقص قانون انجام انتخابات مشکل و توأم با نارضایتی طبقه باسواد میشود

این قبیل مشکلات را بنحو احسن حل نماید. (صحیح است)
البته نظر باینکه هم آقایان خسته شده اند و هم ممکن است دولت تذکرات لازم بدهد خواستم عرض کنم که مدت ۱۲ سال است که ساختمانهای دانشگاههای تبریز در بونه تعویق مانده است در صورتی که سازمان برنامه و ساختمان با آن عظمت در مدت کمتر از سه سال و وزارت انحصارات عمارتی بزرگتر از ساختمان دانشگاه تبریز در مدت یک سال ساخته است من از آقایان نمایندگان مجلس و هیئت محترم دولت سؤال میکنم که آیا ساختن این ساختمانها راحت تر بوده یا ساختن دانشگاه تبریز که دانشجویان از سر گردانی و بلا تکلیفی نجات پیدا کنند از جناب آقای مهندس شریف امامی تقاضا میکنم در این مورد بذل توجه بفرمایند (احسن است)

رئیس - دیگر کسی اجازه صحبت نخواسته یعنی بعنوان مخالف نام نویسی نکرده جز آقای فرور که ایشانیم صحیحی نمیکند حالا اگر آقای نخست وزیر بیانی دارید بفرمائید.

نخست وزیر (مهندس شریف امامی) - بنده با کمال دردت بفرمایشات آقایان نمایندگان محترم گوش دادم و یادداشت هائی کردم بطور کلی آنچه که میشود اظهار کرده همه آقایان تذکراتی دادند که بایستی مورد توجه دولت قرار بگیرد البته دولت سعی خواهد کرد که کمال توجه را نسبت بمطالبی که اینجا اشاره شده است بعمل بیاورد.

آقای افتخار هشت رودی راجع به بیان دولت سابق بیانی فرمودند خواستم عرض کنم که این مسئله ای نیست که امروز مطرح باشد ولی اگر روزی علاقه مند باشند ممکن است مرا جمعه بفرمایند تا بطور دقیق و مشروح بفرضشان برسانم امروز برنامه دولتی که باید تصدی کار را بعهده بگیرد مطرح است البته در این خصوص آنچه که مذاکره بشود باید در اطرافش صحبت بشود نه آنچه که در گذشته بوده است راجع بترقی قیمت ها اظهار فرمودند این مسئله بسیار دقیقی است که از لحاظ اقتصادی خود آقایان میدانند که قیمت ها بستگی به عوامل متعدده و مختلف دارد و باید عوامل فنی اقتصادی آنرا کاملاً در نظر بگیرند و پیش توجه بکنند بصرف اینکه اقدامات صوری برای تثبیت قیمت ها بشود کافی نخواهد بود البته این یکی از بزرگترین اقداماتی است که دولت در نظر دارد پیش

توجه کند و آن چیزی که مسلماً در رفاه مردم و در زندگی مردم مستقیماً مؤثر خواهد بود نگاه داری قیمت هاست و البته مسئله بسیار مهمی است که به آن توجه خواهد شد راجع بشرکت های تعاونی که اشاره فرمودند البته منظور دولت شرکت های تعاونی است که در دولتها بوجود آمده است و تا حالا هم نزدیک به هزار شرکت تأسیس شده است که کارهای بانکی خودشان را هم ضمناً انجام میدهند و این مسئله هم یکی از اقداماتی است که بانک کشاورزی شروع کرده و ادامه خواهد داد و مسلمانان تائیرات بسیار نیکویی در بهبود وضع روستائیان و کشاورزان مملکت خواهد داشت راجع بتقسیم متاسب اعتبارات و بلاخص توجه بشهرستانها باید عرض کنم که مسئله بسیار صحیحی است و این نکته یادداشت شد که با مقامات بانکی و مؤسساتی که اعتبار تخصیص میدهند مذاکره شود که ترتیبی داده شود که برای شهرستانها تسهیلات بیشتری فراهم بکنند و مبالغ مهمتری برای شهرستانها تخصیص بدهند در بعضی از موارد باید عرض کنم در سه سال گذشته که اعتباراتی که برای امور صنعتی تخصیص داده شده بود بدون هیچگونه مانعی برای همه شهرستانها در اختیار بود ولی متأسفانه باید عرض کنم که آقایان آذربایجانی ها آن اندازه ای که باید از این فرصت استفاده نکردند (دکتر شفیق امین علی بود) بهر صورت اگر علی هم باشد امیدوارم این علل را رفع بکنم ولی این را بدانید که دولت در همان موقع کمال علاقه را به آذربایجان داشت و حتی دولت گله کرد در موقع خودش که چرا در این برنامه آنطوری که سهم آذربایجان است شرکت نمیکند و استقبال از این فرصت نمیکند ولی بهر حال این را بنده تصدیق میکنم که آذربایجان به نسبت سهمی که باید داشته باشد پیش کمک نرسیده است و امیدوارم آنرا جبران بکنم (انشاءالله) البته یک قسمت مهم اعتبارات در تهران مصرف شده است.

با توجه باین نکته که ما عدم تمرکز در طهران را فراهم کنیم در قانون مالیاتی مقرراتی وضع شده است که آقایان مستحضر هستند که کارخانجات و مؤسسات و شرکت هاییکه تا ۶۰ کیلومتر از طهران دور باشند معافیت هائی دارند که در طهران ندارند و از این قبیل تبعیض باید اتخاذ شود که ماسوق بدعیم فعالیت های اقتصادی شهرستانها راجع بسازمان برنامه و اینکه توجهی به تقلیل هزینه ها نشده این هم از مسائلی است

خواهید فرمود اما آقای بهادری اینجا اشاره فرمودند راجع بوضع وصول مالیات صحیح و اینکه بایستی اصلاحاتی در وضع وصول مالیات صورت بگیرد باید بعرضتان برسانم که دولت جز اجرای قانون کار دیگری نمیتواند بکند رجوع بقوانین مالیاتی که يك مسئله بدیدار صحیح اجتماعی است و حتی المقدور بایستی از تغییر دایم آن خودداری شود با در دست داشتن قوانینی که الان داریم اگر باز اصلاحاتی به نظر آقایان میرسد یا اینکه دولت ضروری تشخیص دهد اطمینان داشته باشند که توجه خواهد شد بصورت لایحه ای تقدیم مجلس خواهد شد و اگر خود آقایان نکته ای بنظرشان برسد ممکن است بصورت پیشنهاد یا بدولت تسلیم بفرمایند یا بصورت طرح تقدیم مجلس شورای ملی بکنند راجع به صادرات که اشاره فرمودند تقلیل پیدا شده است متأسفانه باید این را از عاقلان کرد باینکه توجهی که بایستی بصادرات بالاحص بشود بمنزله انیکه شایسته بوده است نشده است و بایستی که قطعاً تصمیمات مؤثرتری اتخاذ بشود که تسهیلاتی برای صادرات فراهم بکنیم ولی در درجه اول باید سعی کنیم که تولید را بالا ببریم یعنی امکان اینکه مامورانی برای صادرات فراهم بکنیم بوجود بیآوریم راجع بصنایع که فرمودند حمایت نشده است باید متأسفانه عرض کنم مطلب اینطور نیست برای حمایت صنایع هم دولت های گذشته در سیاست فعلی دولت هم پیش بینی های لازم شده است و کمال علاقه را دولت برای حمایت صنایع بخرج خواهد داد و بقدر کافی تصور میکنم که قوانین مان بدولت اجازه میدهد که حمایت کافی از صنایع بکند البته باید در نظر داشت که حمایت يك طرفه از صنایع بمصلحت نیست و باید نفع و ضرر مصرف کننده را هم در نظر گرفت و این دو مسئله باید تماماً و متوازناً عملی بشود و توسعه ای که الان در امور صنایع بوجود آمده است قسمت اعظمش در اثر همین حمایتی بوده است که در گذشته صورت گرفته است مطالبی که آقای مهندس اردبیلی فرمودند که بصورت تذکر بود و تمام آنها یادداشت شده است و بموقع خودش اقدام خواهد شد من جمله راجع باضافه کردن اعتبارات کشاورزی و راجع به مکانیزه کردن کشاورزی و کود شیمیائی و اصلاح بزور تمام اینها مطالبی بود که یادداشت شد و منوجه خواهد شد و در هر يك از این مسائل بر نامه ای جدا گانه پیش بینی شده است

که کمال توجه بآن خواهد شد و سعی خواهد شد از هر گونه افراط و تفریطی اگر در کار باشد جلوگیری شود و در این خصوص از همین حالا شروع شده است و سعی شده است که آنچه که میشود صرفه جوئی کرده انجام بدهند راجع بر راهها و ساختن راههای فرعی مسئله بسیار اساسی و مهمی است که طرق و شوارع از عوامل اساسی اقتصادی مملکت هستند و باید توجه اساسی به آنها بشود البته میدانید که ساختن راهها هزینه های بسیار سنگینی در بر دارد و حدود توانائی دولت محدود است ولی در آن حدود که امکان باشد سعی خواهد شد نظر دولت تأمین شود راجع به تخصیص اعتبارات سدهای کرج و سفید رود که اشاره فرمودند باید عرض کنم که این اقدامات که در گذشته شده است و تعهداتی که صورت گرفته است اکنون بهیچوجه مقدور نخواهد بود که کار ساختمان آنها را متوقف کنیم (صحیح است)

(مهندس جعفرودی - کاملاً این کار به مصلحت است) این است که عرض میکنم که مقدور نیست که ما اعتباراتمان را تخصیص بدهیم بسدهای کوچک و برای اموری که بیشتر توزیع شده باشد در شهرستانهای مختلف البته در برنامه پنجساله سوم توجه خواهد شد راجع بوضع مقرراتی که در دانشکده ادبیات تبریز شده است البته توجه خواهد شد که تجدید نظری بشود و بترتیبی که مصلحت باشد البته تصمیم اتخاذ خواهد شد.

اما راجع بتوجه بمسائل دینی بدیهی است که اینسن موضوعی است که مورد علاقه و توجه همه آقایان و دولت و تمام ملت است (صحیح است) و مسئله ای است که باید کمال توجه بهش بشود و برای ایجاد ایمان صحیح در فرزندان مملکت بایستی کمال دقت و توجه بشود و این از مسائلی است که آقای وزیر فرهنگ البته بالاحص به آن توجه خواهند فرمود راجع بمعلمین که بآن اشاره فرمودند بایستی با اطلاع آقایان برسانم که با تمعین فاحشیکه نسبت بحقوق آنها در گذشته شده بود (صحیح است) لازم بود که توجهی بوضع حقوق آنها بشود و بالاحص آنها نیکه حقوق های پائین را میگریفتند و حقوق بسیار کمی داشتند اینکار شده است و در موقعیکه بودجه تقدیم میشود ملاحظه میفرمائید که نظر آقایان تأمین شده شده است (گرچی کافی نیست) حضرت تعالی که اطلاع ندارید که چه کاری شده است و در موقع طرح بودجه البته توجه

تقدیم شده است توفیق پیدا بکنند امیدوارم آقایان توجیهی بفرمایند و با ابراز اعتماد و اظهار اعتماد خودشان دولت را برای انجام وظیفه‌ای که بعده دارد تقویت بکنند.

رئیس - باید باید رأی بگیریم آقای دکتر امامی تذکری دارید؟ بفرمائید

دکتر امامی - بطوریکه خاطر آقایان نمایندگان محترم مستحضر می‌باشد فراقسیون پارلمانی حزب ملیون فئلاداری ۷۵ نفر عضو است که تابع مقررات حزبی می‌باشند و تمام افراد از آن اصول تبعیت مینمایند.

با آنکه دولت حاضر که بمجلس معرفی گردیده از افراد غیر حزبی تشکیل یافته و حقاً در موقعی که هر يك از احزاب اکثریت قاطع پارلمانی را بدست آورند بایستی دولت حزبی تشکیل داده مرام خود را اجرا نمایند و نظر باینکه فعلاً انتخابات تعداد قابل توجیهی از نقاط کشور انجام نیافته و هنوز مجلس شورایی از لحاظ اکثریت قاطع وضع خود را روشن ساخته و از طرفی فرمان مطاع اعلیحضرت همایون شاهنشاه که مبنی بر اصل ۶۱ متمم قانون اساسی است نسبت بدولت حاضر شرف صدور یافته است و سیاست عالیته کشور اقتضاء میکند که دولت دارای اکثریت آراء باشد لذا فراقسیون پارلمانی حزب ملیون تصمیم گرفت که بحث و انتقاد و یا هر گونه اظهار مخالفت و موافقتی را موکول بروه دولت در آینده نماید فعلاً این فراقسیون بدولت رأی موافق خواهد داد.

رئیس - آقای مهندس هدایت

مهندس هدایت - بطوریکه خاطر نمایندگان محترم استحضار دارد اکثریت نمایندگان مجلس شورای ملی از اعضای احزاب تشکیل شده گرچه هنوز انتخابات بعضی نقاط انجام نشده و فرم قطعی مجلس تعیین نگردیده حال که جناب آقای مهندس شریف امامی بفرمان ملوکانه مأمور تشکیل دولت شده‌اند و دولت غیر حزبی خود را به مجلس معرفی کرده‌اند فراقسیون حزب مردم تصمیم گرفت که در انتظار اقدامات بعدی ایشان از اظهار نظر در بر نامه ایشان فعلاً خودداری کند و با احترام فرمان ملوکانه و با توجه بسوابق سیاسی آقای نخست وزیر فراقسیون مردم بایشان رأی موافق خواهد داد.

رئیس - باور فرمای گرفته میشود آقایان موافقین و رفق سفید با اسم می‌دهند

که امیدوارم نظرایشان بنحو اتم تأمین شود. (انشاءاله) اما با کمال تأسف آقای صالح نماینده محترم بیاناتی فرمودند که فکر میکنم خیلی بابی انصافی بود (صحیح است) اظهار کردند باینکه انتخابات آزاد نبوده است و در انجام انتخابات غرض ورزی شده است باعتبار اطلاع بیشتری که ایشان از انتخابات کلشان دارند شاید مقصودشان انتخابات کلشان بوده است در جاهای دیگر تصور نمیکند اینطور باشد بموجب فرمایشات کلی که فرمودند و بموجب همان بخشنامه ای که اینجاقرائت کردند بهترین پاسخ بود که خودشان بخودشان دادند اما راجع با اقداماتی که در دانشکاه و در اطراف آن صورت گرفته است باید عرض کنم که بزرگترین وظیفه ای که دولت دارد حفظ امنیت و آسایش مردم است (صحیح است) قبل از اینکه ما بتوانیم اقدامی بکنیم دولت خودش را موظف میدانند منیت کشور را حفظ بکنند و بهیچوجه اجازه نخواهد داد به اینکه عده ای اخلاکگر نظم یک شهری را بهم بریزند بنده بهیچوجه کسانی را که اتومبیل استاد دانشگاه را در دانشکاه آتش زدند و سوزاندند دانشجو نمیدانم (گفتن عده ای از نمایندگان)

رئیس - اینکارها را موقوف بکنید آقایان فقط با گفتن صحیح است میتوانند تأیید بکنند (خنده نمایندگان)

نخست وزیر - نکته ای را که میخواستم بعرض آقایان برسانم این است که اگر يك مختصر نگاهی با طرف خودمان و این منطقه ای که مملکت ایران فرار گرفته است بکنیم واقفاً کمال بی انصافی است که گفته شود در ایران آزادی نیست اظهاراتی که اینجاشد باینکه آنها کلوپ داشتند چیزهایی که چاپ کردند و توزیع کردند و اعلامیه هائی که نشر میدادند بهترین نشانه وجود آزادی است (صحیح است) و این کمال بی انصافی است که گفته شود در ایران آزادی نیست زیرا اگر به همسایگان خودمان و رژیم هائیکه آنها دارند توجه بکنیم بی بنیاد الان بیش از همه جا در ایران آزادی هست بنده چون وقت گذشته است و بطور تفصیل همه آقایان تذکراتی فرمودند و آقایان هم خسته شده‌اند نمیخواهم بیش از این طول کلام داشته باشم و بهمین جافاعت میکنم البته بهترین قاضی و بهترین محکمه ای که میتواند قضاوت بکنند مجلس شورای ملی است و با توضیحاتی که داده شد و امید اینکه دولت با پشتیبانی مجلس شورای ملی بتواند در انجام برنامه ای که

(اسامی آقایان بشرتیب ذیل اعلام و در محل نطق اخذ رأی بعمل آمد)

بعمل آمد)

آقایان : هاشمی حائری - د کتر اعتبار - د کتر
چپاناشاهی - گرجی - شادمان - یوسفی - د کتر صدری
د کتر نفیسی - مهندس هدایت - فولادوند - سلطانی - جعفری
موسوی - باقر بوشهری - اکبر - امیدسالار - صادق
بوشهری - پورسرتیب - بهادری - د کتر رفعت - مهندس
جفرودی - محمودی - غضنفری - ایلخانی زاده - مهندس
بهبودی - عباسی - محمد علی مهدوی - امیر عشایری -
معرفت - د کتر صاحب قلم - اهری - د کتر کیان - مصطفوی
گرگانی - میرهادی - عماد تربتی - جلیلی - صفاری
کشاورزیان - گودرزی - معین زاده - د کتر شفیع امین
مهندس داودزاده - افخمی - بیات - سالار بهزادی - نیری - د کتر
نواب - برومند - اژدری - مشار - داخواه - د کتر موسوی
د کتر دفتری - جلیلووند - توسلی - علی قوام - ایلخانی
حکیمی - شمس - دادفر - یار افشار - رستم امیر بختیار
د کتر سنک - فلسفی - اسپهبدی - د کتر متین - هیراد
مهندس کیا - شرعی - ملک زاده - قراگزلو - خسروپرویز
مهندس فیروز - مهندس والا - آرمین - د کتر اصلان افشار
ریگی - د کتر اعتمادی - هاشمی - عامری - دریانی - آیت اله
مردوخ - آصف وزیری - نعیمی اکبر - دشتی - فخر طباطبائی
کیهان یغمائی - پزشکی - فرامرزی - سید کاظم مسعودی
د کتر سیاح - د کتر معدل - قرشی - د کتر ضیائی - طاهری
شادلو - مرتضی حکمت - خانلر - قراچورلر - مبارکی - کدیور
مهندس اردبیلی - نوزی - افتخار هشترودی - د کتر مظاهر
موسوی - ماکوئی - قلی امیرلک - د کتر عمید - د بهیم - همایونی
د کتر امامی - د کتر الموتی - د کتر اقبال - صراف زاده -
اردلان - مجید ابراهیمی - هوشنگ مقدم - منوچهر امیر
افشار - قاسم مسعودی - مظفر امیری - مصطفی ذوالفقاری
صدر میر حسینی - د کتر تفضلی - نصیری - د کتر مجتهدی
مجید بختیار - هوشنگ صمصام - معظمی - لاری - کورس
محمود ذوالفقاری - مرآت اسفندیاری - حاج حریری - علامه -
اخوی - د کتر هدایتی - صمیمی - باقر زاده - فریور
مهندس دهستانی - محمد علی مسعودی - رحمت اله مقدم
(آراء مأخوذه شماره شده ۱۴۲ و رقه سفید موافق شمرده
شد .)

رئیس - برنامه دولت با ۱۴۲ رابه تصویب رسید.

اسامی موافقین - آقایان : کشاورزیان - د کتر
اقبال - سید اسداله موسوی - رستم امیر بختیاری - د کتر
مظاهر - نیری - توسلی - آصف وزیری - ریگی - قوام
هاشمی - نعیمی اکبر - داود زاده - قائم مقام رضوی - مشار
هاشمی حائری - گرجی - خسرو پرویز - یوسفی - خانلر
قراچورلر - ابراهیمی دریانی - دشتی - عامری - د کتر
سیاح - مهندس والا - ابراهیمی - داخواه - د کتر موسوی
امین - فخر طباطبائی - طاهری - امام مردوخ - صمیمی
حکیمی - مهدوی - ایلخان - د کتر دفتری - قراگزلو
د کتر امیر اصلان افشار - ایلخانی زاده - آرمین - فرامرزی
د کتر ضیائی - بیات - امیر زاده شمس - یار محمد شادلو
مهندس اسپهبد فیروز - هیراد - د کتر متین - د کتر اعتبار
اژدری - عباسی - د بهیم - غضنفری ، اکبر ، یغمائی ، د کتر
سنک ، محمودی ، د کتر نواب ، معرفت ، مصطفوی ، نائینی
برومند ، جعفری ، د کتر دادفر ، بهادری ، شادمان ، صراف
زاده ، فلسفی ، د کتر صاحب قلم ، سلطانی ، د کتر صدری
صادق بوشهری ، مهندس کیا ، قریشی و شرعی ، معین زاده
د کتر اعتمادی ، امیر عشایری ، یار افشار ، د کتر نفیسی
فولادوند ، سالار بهزادی ، مهندس بهبودی ، افتخار هشترودی
همایونی ، مهندس اردبیلی ، موسوی ماکوئی ، افشار
کدیور ، د کتر معدل ، مرتضی حکمت ، د کتر الموتی ، مصطفی
ذوالفقاری ، اهری ، ملک زاده آملی ، د کتر امامی ، سردار
پور گودرزی ، د کتر شفیع امین ، افخمی ، گرگانی ، امید
سالار ، اسپهبدی ، عماد تربتی ، نوزی ، امیرلک ، مرآت
اسفندیاری ، د کتر عمید ، اردلان ، عبدالحمید بختیار ، فریور
مهندس دهستانی ، امیر هوشنگ مقدم ، سید کاظم مسعودی
د کتر رفعت ، د کتر کیان ، امیری میرهادی ، محمد علی
مسعودی ، د کتر جهانشاهی ، حیدر میر حسینی ، د کتر
تفضلی ، نصیری ، قاسم مسعودی ، د کتر مجتهدی ، باقر زاده
معظمی ، اخوی ، محمود ذوالفقاری ، حریری ، علامه آل
وحیدی ، مهندس هدایت ، لاری ، جلیلووند رضائی ، صمصام
بختیاری ، صفاری ، مبارکی ، جلیلی ، د کتر هدایتی ، پور
سرتیب ، پزشکی ، باقر بوشهری ، مهندس جفرودی ، کورس
مهندس رحمت اله مقدم .

رئیس آقای نخست وزیر

ریاست محترم مجلس شورای ملی

بطوریکه خاطر آقایان نمایندگان محترم مستحضر است طبق ماده ۱۶ قانون محاسبات عمومی لایحه بودجه دل کشور باید در ماه دهم سال به مجلس تقدیم شود که مفدمات انجام این وظیفه قانونی بموقع خود فراهم شده بود ولی بواسطه تعطیل مجلس در آن موقع و استعفاء دولت سابق و تشکیل دولت فعلی تقدیم لایحه بودجه میسر نگردید و در حال حاضر نیز با توجه به فرصت کوتاهی که بآخر سال باقی مانده و همچنین تعطیلات نوروز و ضرورت مطالعات بیشتر در ارقام بودجه تقدیم لایحه مزبور تا آخر سال مقدور نیست لذا بمنظور پرداخت حقوق و هزینه های کشور در فروردین ماه سال آتی ماده واحده ذیل باقیدیک فوریت تقدیم و استدعای تصویب آنرا دارم.

قانون اجازه پرداخت هزینه های کشور

دریکماهه فروردین ۱۳۴۰

ماده واحده - وزارت دارائی اجازه داده میشود حقوق و مزایای کارمندان و خدو متگزاران و مصارف مستمر و غیر مستمر وزارتخانه ها و ادارات و بنگاهها و شرکتهای دولتی و سایر مخارج کشور را بابت فروردین ماه ۱۳۴۰ در حدود یک دوازدهم قانون بودجه سال ۱۳۳۹ با رعایت قانون و مقررات مربوطه از محل درآمد عمومی پرداخت و درآمدهای پیش بینی شده را در حدود قوانین مصوب دریافت نماید.

نخست وزیر - مهندس شریف امامی

وزیر دارائی - شعاعی

رئیس - فوریت این لایحه مطرح است مخالفی نیست

آقای جمفری

جمفری - بنده با فوریتش مخالفم

رئیس - بفرمائید

جمفری - یکی از کارهای بسیار خوب دولت های گذشته و همین دولتی که تا پنج شش ماه قبل صدر کار بوده این بود که از دادن لایحه یک دوازدهم خودداری میکرد و این بسیار عمل صحیحی بوده همانطور که جناب آقای وزیر دارائی فرمودند بنده امیدوارم که داین لایحه یک دوازدهم برای بعد اصلاحات نگذارند (صحیح است) اما از نظر فوریت لایحه بنده با فوریت مخالفم. باین دلیل که ما تا آخر فروردین قریب

نخست وزیر - از ابراز لطفی که مجلس محترم شورای ملی باین اعتماد قابل توجهی که فرمودند کمال تشکر و سپاسگزاری را دارم امیدوارم که این دولت بتواند شایسته این ابراز اعتماد باشد و بالاخص سعی خواهد کرد که در حوزی که الان در مجلس شورای ملی یک تعداد بسیار قابل توجهی اغناء کرده دولت در آتیه آن چنان رفتار کند که جلب اعتماد آنها را هم در مجلس شورای ملی بکند (انشاء اله مبارک است)

۴- تقدیم لایحه یک دوازدهم بودجه کل کشور

بابت فروردین ۱۳۴۰

رئیس - آقای وزیر دارائی

وزیر دارائی (شعاعی) - خاطر مبارک آقایان مسبوق است که به موجب قانون اساسی دولت باید در ماه دهم هر سال بودجه سال آتیه را تقدیم مجلس بکند این کار در زمان خودتشی شد و دولت وقت بودجه را تهیه کرد ولی چون مصارف با تعطیل مجلس بود نشد که بودجه تقدیم شود در خلال این احوال آن دولت رفت دولت تازه آمد البته دولت جدید باید یک مطالعه ای در بودجه میکرد تا رقمی که در آنجا هست حک و اصلاح میکرد و از آن اطلاع کافی پیدا میکرد و میتوانست مدافع این بودجه در مجلس و مجری آن در سال آتیه باشد سعی شده است که هر چه زودتر این مطالعه تمام بشود و امیدوارم که بتوانیم خیلی زود شاید قبل از آخر سال بودجه را بمجلس تقدیم بکنیم ولی چون تصویب بودجه یعنی گذشتن آن از کمیسیون بودجه و تصویب آن در مجلس مدتی وقت ممکن است بگیرد دوست دولت در سال آتیه بسته شود از این جهت برای جلوگیری از رکود و وقفه یک لایحه یک دوازدهم بودجه برای فروردین سال ۱۳۴۰ تهیه شده است که تقدیم میشود امیدوارم این عمل تکرار نشود یعنی دولت کار خودش را خواهد کرد و امیدوارم مجلس هم بموقع بودجه را بتواند تصویب بکند و بعدها این عمل را تکرار نکنیم

رئیس - فوریت تقاضا کرده اید ؟

وزیر دارائی - با یک فوریت تقدیم میشود

۵- طرح و تصویب یک فوریت لایحه یک دوازدهم

بودجه کل کشور بابت فروردین ۱۳۴۰

رئیس - فرانت میشود و فوریت لایحه مطرح میشود

(شرح زیر فرانت شد)

یک‌ماه و چند روز فرصت داریم مسلماً اگر تقدیم لایحه بودجه تا آخر سال عملی نشود قطعی است که برای اوایل فروردین یا موقعی که مجلس بعد از تعطیلات عید دایر خواهد شد این فرصت برای دولت هست که لایحه بودجه را تقدیم مجلس بکند در این فاصله‌ای که تا آخر فروردین باقی مانده است مسلماً فرصت هست که بودجه مورد مطالعه قرار بگیرد و به تصویب مجلس برسد بهمین جهت بنده فکر میکنم که لایحه بودجه و قانون بودجه تا اواخر فروردین سال ۴۰ به تصویب میرسد و دولت هم از این لایحه استفاده میکنند و بهمین جهت لازم نیست قوانین برای لایحه یک دوازدهم در نظر گرفته شود و بنده پیشنهاد میکنم و تقاضا میکنم که از فوریتش صرف نظر بشود در اوایل فروردین لایحه بودجه تقدیم مجلس بشود و تا آخر فروردین به تصویب برسد

رئیس - آقای وزیر دارائی

وزیر دارائی - فرمودند که فوریت لازم ندارد و تصور فرمودند که تنها کاری که دولت با بودجه دارد همان پرداخت حقوق است آنهم در ۳۱ فروردین و حال اینکه دو مسئله دیگر در بین است مسئله اول که بنظر بنده مهمتر از خرج است موضوع وصول است ما باید شروع بکنیم بگرفتن مالیات و برای آن قانون لازم داریم باید بودجه تصویب بشود تا بتوانیم آن مالیات را بگیریم بعد هم انواع مخارج مستمر داریم که از اول سال شروع می‌شود (صحیح است) با توجه باینکه مجلس شاید یک جلسه دیگر در امسال داشته باشد و بعد می‌رود به بیستم فروردین یا وقت دیگری که تعطیلات تمام بشود تصور نمیکنم بودجه کل تا آن وقت حاضر شود همانطور که

عزم کردم ماسمی خواهیم کرد که بودجه را حتی قبل از آخر سال بمجلس بدهیم ولی رسیدگی آن بنظر من باخر سال نمیرسد حتی به آخر فروردین

رئیس - آقای دکتر داففر موافقت می‌فرمائید

دکتر داففر - همانطور که جناب آقای وزیر دارائی

توضیح فرمودند بنده تصور میکنم برای فوریت لایحه یک دوازدهم بودجه دلیل دیگری لازم نباشد برای اینکه همانطور که اشاره کردند بک مخارج غیر مستمر هست که محتاج به پرداخت بول و اعتبارات از اول فروردین است گرچه برای وصول مالیات‌ها تصویب قانون بودجه ضروری نیست که اشاره فرمودید ولی آن قسمت از لواحق مالیاتی که در بودجه باید پیشنهاد و تصویب شود البته احتیاج به تصویب یک دوازدهم دارد معذالک از لحاظ آئین نامه چون توضیحات یک موافق ضروری بود بنده استدعا میکنم برای فوریت یک دوازدهم نمایندگان محترم رأی بدهند تا احیاناً مشکلاتی در راه انجام امور مملکت پیش نیاید

رئیس - رأی گرفته میشود بفوریت لایحه یک دوازدهم

آقایانیکه با فوریت موافقت فرمایند (اکثر برخاستند)

تصویب شد برای چاپ فرستاده میشود

۶- تعیین موقع و دستور جلسه بعد ختم جلسه

رئیس - جلسه را ختم میکنیم جلسه آینده روز پنجشنبه

خواهد بود دستور هم طرح لایحه یک دوازدهم

(مجلس يك ساعت و پانزده دقیقه بعد از ظهر ختم شد)

رئیس مجلس شورای ملی - رضا حکمت